

List izhaja od oktobra 1947
kot tedenik — Od 1. januarja 1958 kot poltednik — Od 1. januarja 1960 trikrat tedensko, in sicer ob ponedeljkih, sredah in sobotah

GLAS

G L A S I L O S O C I A L I S T I C N E Z V E Z E D E L O V N E G A L J U D S T V A Z A G O R E N J S K O

Ob začetku novega šolskega leta

Kljub težavam optimistično

V počitnicah precej osamljeni šolski prostori bodo v teh dneh spet zaživeli. Pričenja se novo šolsko leto. O tem, kakšni so pogoj za uspešno vzgojno izobraževalno delo v začetem obdobju, smo se pogovarjali na zavodu za prosvetno-pedagoško službo na Jesenicah, ki zajema območji radovljiske in jesenske občine in na zavodu v Kranju, ki sodeluje s šolami v kranjski, škofjeloški in tržiški občini.

Jesenški zavod je za uvod v novo šolsko leto pripravljal 4-dnevni seminar, ki se ga je udeležilo 82 odstotkov vseh prosvetnih delavcev z njegovega območja. Iz-

stali so le tisti, ki so bili zadržani zaradi izpitov. S temami, ki so jih na seminarju obravnavali, Nadaljevanje na 2. strani 1

Še mesec dni nas loči od proslave 20-letnice kočevskega zbora

Prvič pred 20 leti

Ze dalj časa se pripravljamo na 20-letnico KOCEVSKEGA ZBORA — na obretnico dne, ko je po desetih in desetletjih zatiranja ves slovenski narod prvič odločil sam in ni samo čakal, kakšno usodo mu bodo skovali tudi gozdodje za tujimi mizami. Zato je 20-letnica KOCEVSKEGA ZBORA nedvomno jubilej, ob katerem se bo slovenski narod še posebno spomnil, da ima za seboj res velika dela, hkrati pa bo lahko z upravičenostjo ugotovil, da ima tudi zadost sodobnosti, da bo še nadalje smelo stopal naprej.

Za začetek praznovanja, ki bo po svoji vsebinai zajel ves slovenski narod, bodo 3. oktobra v Ljubljani odprli razstavo z naslovom RAZVOJ LJUDSKE OBLASTI. Isti dan dopoldne pa bo tudi slavnostno zasedanje slovenske skupščine. V soboto, 5. oktobra, bodo v Kočevu odprli dve razstavi, in sicer razstavo likov-

nih del s partizansko tematiko in razstavo z naslovom RAZVOJ KOCEVSKA. V nedeljo šestega oktobra pa bo na trgu množično zborovanje, kamor bo prihitele več desetisoč ljudi iz vse Slovenije. V sklopu praznovanj 20-letnice KOCEVSKEGA ZBORA bodo tudi prisavljeni 20-letnico prvega kongresa slovenske mladine in 20-letnico prvega kongresa AFŽ. — P.

V počitniškem domu zveze DPM Ljubljana v Gorjah pri Bledu živi 67 otrok iz porušenega Skopja. Dve tretjini te skupine so otroci, ki so živeli v domu »11. oktober«, ki je bil med potresom popolnoma porušen. K sreči je bilo vseh 170 otrok, ki so v njem živeli, v tem času na počitnicah. — Otroški dom »11. oktober« je bil namenjen otrokom, ki so brez staršev. V skupini, ki je začasno nastanjena v Gorjah, je tudi več otrok, ki so zgubili roditelje med potresom. Patronat nad otroci iz tega doma je prevzela avstrijska organizacija Wienerkinderfreunde skupaj s časopisom Sozialarbeiterzeitung. Na sliki: skupina najmlajših na gugalnici na vrtu doma

Izkrašnje naših samoupravnih teritorialnih skupnosti

Odločilno besedo uporabnikom

Organi krajevne samouprave šele iščejo oblike svojega dela — Izkrašnje iz Radovljice in Kranja — Kaj bodo prinesla posvetovanja?

Jejenška občina je že pred petimi leti začela dajati dokajšnja sredstva iz svojega proračuna krajevnim organizacijam (krajevnim odborom in stanovanjskim skupnostim) in tako ekonomsko omogočila razvoj krajevne samouprave. Podobno je bilo tudi v Kranju. V radovljiski občini zlasti v zadnjih dveh letih zavzema krajevna samouprava še posebno mesto tam, kjer so bili prej samostojni centri (občine) in kjer je zaradi posebnih potreb turizma itd., zlasti poudarjena vloga krajevnih organov (Bled, Bohinj). Škofjeloška stanovanjska skupnost prednjači z zelo različnimi in dokaj dobro organiziranimi servisi.

Ru merila? Takih stvari je celo vrsta. Res pa je, da so ob razpravi o sredstvih krajevnih organizacij, ki je bila v občinski skupnosti ob letošnjem proračunu, največ govorilih prav o tem nerešenem vprašanju. Prav tako ni nikjer določeno, ali naj krajevna skupnost obvezno vključi v svoj delokrog vse kraje in naselja,

kakšna naj bo povezava tega organa s sedanjim krajevnim odborom itd., itd.

V smernicah občinskega družbenega načrta Kranj za letošnje leto je med drugim predvideno, da bodo občani že v tem letu volili organe svojih krajevnih skupnosti. Te skupnosti bi morale biti kot pravna oseba sposobne samostojno poslovati. Pred ustavljivijo bi te skupnosti morale že imeti izdelane svoje statute, svo-

Nadaljevanje na 2. strani 2

Nadaljevanje na 2. strani 3

Nekaj statističnih podatkov z gorenjskih železniških postaj

Razložimo več kot naložimo

Po številu odpravljenih potnikov je med gorenjskimi železniškimi postajami Mojstrana na petem mestu — Na jeseniški železniški postaji razložijo 63 odstotkov vsega blaga, ki ga z vlakom pripeljemo na gorenjske postaje za naše potrebe

Kljub temu da pogosto ugotavljamo, da avtobusni potniški promet na železnični, pa zbrani podatki o odpravljenih potnikih na gorenjskih železniških postajah v preteklem letu prikažejo pomembne spremembe končni luči. Predvsem je iz teh števil namreč mogoče povzeti, da je potniški promet na železnični koncu končev še dokaj velik. Za primer: vseh 30 železniških postaj, kolikor jih je na Gorenjskem oz. v petih gorenjskih občinah, je lastni odpravilo (odpravljeni potniki so tisti, ki jih odpravljajo posa-

mezne postaje Skupnosti železniških podjetij, prepeljani pa tisti, ki se samo prevažajo na ozemlju navedene skupnosti ne glede na to, iz katere skupnosti železniških

podjetij so prišli) skupno 4 milijone 171.862 potnikov — ali 11.429 potnikov povprečno dnevno.

Nadaljevanje na 2. strani 4

Pred srečanjem gorenjskih in primorskih partizanov

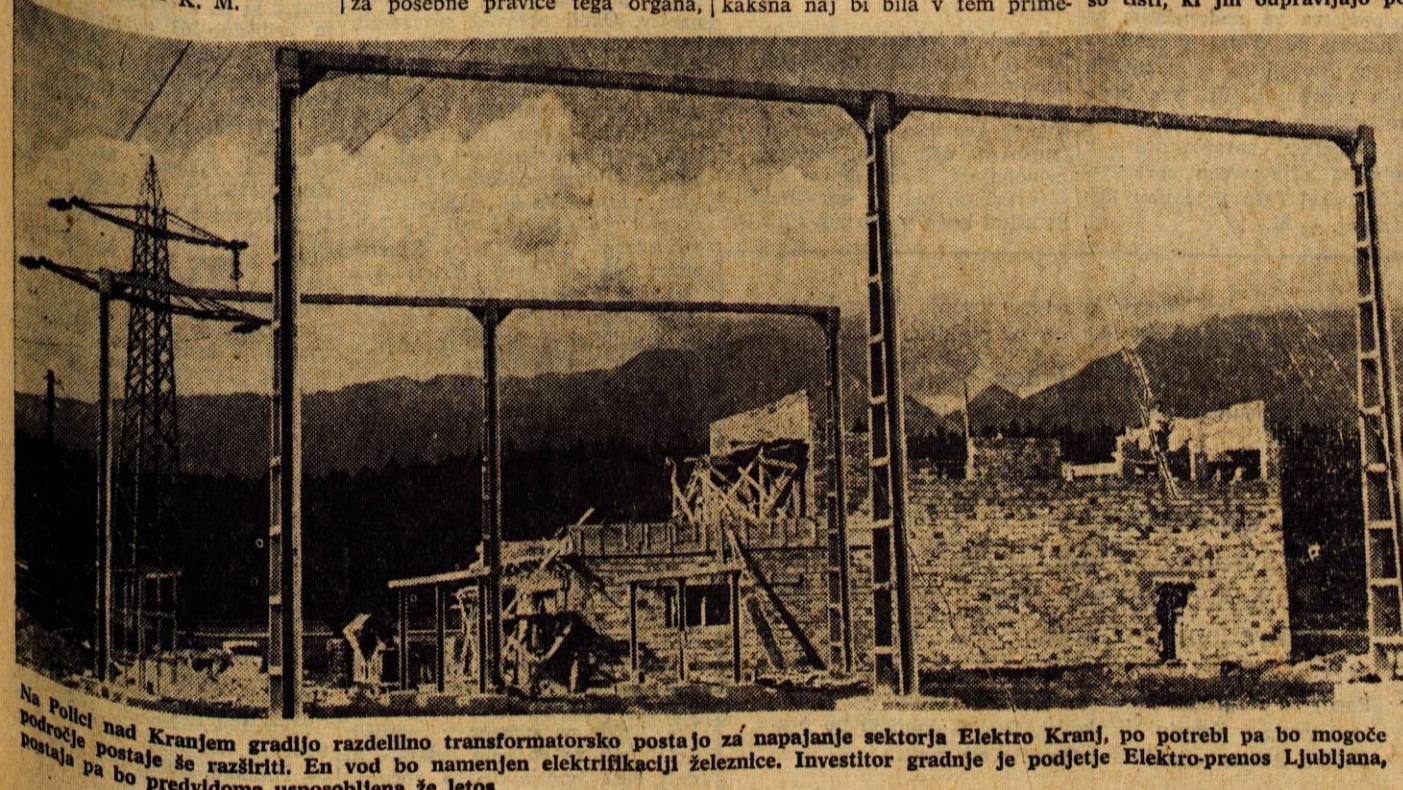
V petek: odhod

Iz vseh središč Gorenjske bodo krenile obnovljene partizanske enote na dvodnevni pohod proti Cerknemu

Na posvetovanju, ki je bilo v ponedeljek v Kranju, so se organizatorji obnovljene Prešernove brigade podrobno pomenili o zagnjih pripravah na veliki pohod. Brigada bo imela v treh bataljonih nad 300 udeležencev, v glavnem mladincev. Slovesnost ob odhodu brigade bo v petek ob 8. uri na Trgu revolucije v Kranju. Nastop bo Prešernov pevski zbor in godba, k udeležbi se pripravljajo vse šole, bližnji kolektivi, ustanove in občinstvo sploh. Brigada se bo prvič spopadla s »sovražnikom« na Mohorju, drugi dan pa bo imela skupno s kokrškim odredom prave »manevre« na Crnem vrhu med Železniki in Cerknem. Poskrbeli so za nemoteno zdravstveno službo, za hrano in prenočišča itd. Posebna eskadrica bo iz zraka spremila, zasledovala, »odkrivala« in »napadala« vse enote proti Cerknemu, kar bo dalo udeležencem in gledavcem še poseben vtis vojaške operacije.

Podbodno tečejo zadnje priprave tudi po ostalih občinah. Škofjeloški odred, kakor je določeno, bo krenil na pot v petek ob 15. uri. Med obiskom mnogih pomembnih krajev iz NOB bodo v soboto zjutraj šli tudi prek Rovte nad Selško dolino in tam ponazorili boj, v katerem je Cankarjev bataljon uničil nemško policijsko patrolo petdesetih mož.

Kratri s pripravami za odhod partizanskih enot iz vseh naših občinskih središč pa se na ta dogodek pripravljajo tudi prebivavci v mnogih osamljenih krajev, znanih iz NOB v upanju, da bodo kratek imeli priložnost videti vsaj kakšnega izmed toliko borcev, ki so jih nekoč srečali. Tako se pripravljajo v Zgornji Sorici, kamor bo prišel Jesenjško-bohnjški odred, v Davči, v Dražgošah in drugod, koder bo hodil kokrški odred iz Tržiča itd. Zlasti se pripravljajo v Kropi, v Železnikih, v Podroštu in drugih krajev, kjer bodo sli udeleženci Cankarjevega in VDV bataljona iz Radovljice. — K. M.

Na Polici nad Kranjem gradijo razdelilno transformatorsko postajo za napajanje sektorja Elektro Kranj, po potrebi pa bo mogoče podajoča postaja še razširiti. En vod bo namenjen elektrifikaciji železnice. Investitor gradnje je podjetje Elektro-prenos Ljubljana, postaja pa bo predvidoma usposobljena že letos.

Cena poškodb in poklicnih bolezni

VEC KOT POLOVICA DELOVNIH SKUPNOSTI JE PRIHRANILA PRI SREDSTVIH, ODSTOPLJENIH ZA ZDRAVSTVENO VARTVTO IN NADOMEŠTILA

Ko so na komunalnem zavodu za socialno zavarovanje v Kranju pregledovali polletne obračune, so s posebnim presenečenjem ugotovili, da poškodbe in poklicne bolezni — gledano s stališča izdatkov za zdravljenje — niso draga stvar. Podjetja so dobila za kritje stroškov zdravljenja pri delu poškodovanih delavcev in obolelih za poklicnimi boleznimi 27 milijonov dinarjev, porabila pa so le 2 milijona 200 tisoč dinarjev. Tudi drugod po Sloveniji ugotavljajo, da domneve o visokih stroških zdravljenja ponesrečenih v poklicnih obolelih niso bile točne.

Tako je na primer tovarna »Iskra« dobila v ta namen 2,3 milijona dinarjev, porabila pa 120 tisoč. Tekstilindus je prejel 1,8 milijona, porabili pa so le 280 tisoč, v »Savis« so prejeli 770 tisoč, porabili pa 47 tisoč dinarjev. Kmetijsko gospodarstvo je od 1 milijon 128 tisoč dinarjev porabilo le 30 tisoč, podobno je bilo tudi v drugih gospodarskih organizacijah. Med 85 večjimi gospodarskimi organizacijami in zavodi na območju kranjske, škofjeloške in tržiške občine kar 12 kolektivov do zaključka prvega polletja v ta namen ni porabilo niti dinarja. Med temi je največ trgovskih podjetij. Upravičeno je pričakovanje, da bodo kolektivi prihajajoči denar uporabili za preventivno varstvo, tako da bo zares kolirilo zdravju zavarovancev.

Pri uporabi denarja — odstopenjenega za nadomestila za čas bolezni do 30 dni, so bila potrebna vredne prizadevanja. Kolektive, v katerih niso kaj prida storili za

Nadaljevanje na 2. strani 2

Nadaljevanje na 2. strani 3

TE DNI PO SVETU

● POHVALA NASIM ARHITEKTOM

Sovjetski premier Nikita Hruščov si je po vrnil v Beograd ogledal heograjsko sejmišče. Podrobno se je zanimal za gradnjo tega edinstvenega gradbenega objekta. Po ogledu je tovarni Hruščov sporocil čestitke glavnima inženirjem za izredno konstrukcijsko rešitev.

● KENNEDY OBSODIL SAIGONSKO VLADO

Ameriški predsednik Kennedy je na tiskovni konferenci povedal, da je saigonska vlada po njegovem mnenju v minulih dveh mesecih izgubila stik z ljudstvom.

● KITAJSKA ZLORABLJA GOSTOLJUBJE

Prejšnje soboto so v Alžiju odprli kitajske gospodarske razstavo. Se pred otvoritvijo razstave, med govorom premiera Ben Bela in kasneje so kitajski funkcionarji izkoristili priložnost za razširjanje svojih pamfletov v francoskih. V pamphletih klevetajo jugoslovanske narode in šefu države.

● ERHARD SE POSVETUJE

Adenauerjev naslednik na položaju kanclerja gospodarski minister Erhard je začel nova posvetovanja o sestavi prihodnjega zahodnonemške vlade.

● Nasilje v JUŽNEM VIETNAMU

Izredno stanje v glavnem mestu Saigonu in drugih mestih se ni odpravljeno. Lahki tanki, oklopni avtomobili in tovornjaki so zasedli vse ulice, ki vodijo proti predsedniški palači.

● VROCIČA V MOSKVI

V evropskem delu Sovjetske zveze je za letni čas izredno toplo vreme. Predčerajšnjim je bilo v Moskvi 28 stopinj Celzija, kar je neneadno za ta čas.

● CRNE KOZE V BUDIMPESTI

Uradno so sporočili, da je prislo v glavnem mestu Madžarske obolenja za črnimi kozami.

Nesreča

● TRCENJE TREH AVTOBMOBILOV IN MOTORNEGA KOLESA

V nedeljo ob 19.30 so na cesti I. reda pri odcepju za Tržič v Naklem trčili osebni avtomobil LJ 86-28, voznik dr. Ivo Antolič, osebni avtomobil LJ 107-13, voznik Vinko Breznik, osebni avtomobil LJ 33-24, voznik Tihomir Milič, in motorno kolo KR 14-882, voznik Anton Berce. Vozili so iz Bistriče proti Kranju v koloni. Ker je bila smer v križišču zaprta, sta pri drugi voznik ustavila. Milič je kolono prehitel in zaradi prekratke razdalje zadel osebni avtomobil Breznika in zapeljal pred mopedista, ki je vozil za njim. Hudo poškodovan je bila sopotnica Nadbejda Dinovski, materialna škoda pa znaša približno 150 tisoč dinarjev.

● OVINKU NI BIL KOS

V nedeljo ob 2.25 je s ceste pod blejskim gradom zapeljal mopedista Adolf Stanič, ki je vozil z grada proti Bledu po klancu navzdol z neprimerno hitrostjo in vinjen. Zaradi tega ni mogel izpeljati desnega ovinka. Trčil je v obcestni smernik in ga je zaneslo s ceste 10 metrov po poboku. Poškodovanega Staniča so prepeljali v jeseniško bolnišnico, kjer je ob 14.25 poškodbam podlegel.

● TRČIL JE V OBCESTNI KAMEN

V nedeljo ob 23. uri je na cesti I. reda med vasjo Belca in Gozd Martuljkom trčil v obcestni kamen na blagom zavodu voznik Pavel Guzelj iz Celovca z motornim kolesom K 6890. Pri trčenju ga je odbilo in ga zaneslo izven ceste, kjer je obležal. Pri padcu se je hujše poškodoval, materialna škoda pa znaša približno sto tisoč dinarjev.

Vreme

● VREMENSKA SLIKA

Slabotni frontalni motnji so dosegli severovzhodne Alpe in se počasi pomikajo proti vzhodu, tako da bistevno ne bodo vplivale na vreme v naših krajih. Nad severno Evropo se je ponovno zgradil greben visokega zračnega pritiska.

● NAPoved za DANES IN JUTRI

Danes bo oblačno vreme z občasnimi razjasnitvami; vmes je moč pričakovati krajevne padavine predvsem v severni in severozahodni Sloveniji. Živo srebro se bo čez dan dvignilo do 22, v Primorju do 25 stopinj Celzija. Jutri pa bo lepo in toplo vreme.

● STANJE VREMENA V TOREK OB 13. URI

Planica — pretežno jasno, 22 stopinj; Jesersko — delno oblačno, 22 stopinj; Lesc-Bled — pretežno oblačno, 24 stopinj, zračni pritisk 1016 milibarov, pritisk rahlo pada; Triglav-Kredarica — delno oblačno, 7 stopinj Celzija, piha severovzhodnik s hitrostjo 20 km na uro.

Ljudje in dogodki ● Ljudje in dogodki

Zahodom, obiskal Beograd in s svojim obiskom pripomogel k usklajevanju krivulje dobrih sodskih odnosov, ki je pred tem nekajkrat zanimala do poslabšanja brez krvide naše države in verjetno ne ravno z navdušenostjo Poljakov. Preteklost pa je ob varšavskem razširjevanju zboljšanih odnosov tako malo pomembna kot lanski sneg.

Slikovito je poljski zunanjim ministrom to nov razpoloženje v odnosih med dvema državama opisal ob pristanku posebnega Jugoslovanskega letala na varšavskem letališču, ko je dejal, da nobene jezikovne ovire niso napoti spoznjevanju, saj je razumel smisel vseh besed v nagovoru jugoslovanskega kolega Koča Popovića, ki jih je namenil jugoslovansko-poljskim odnosom.

V zadnjem času se je naglo razvijalo sodelovanje med dvema državama na kulturnem, znanstvenem in tehničnem področju. Tr-

govska izmenjava med obema državama se hitro povečuje, ustvarjeni pa so tudi že pogoji za razne druge oblike sodelovanja v industriji in kmetijstvu.

Polska je med vsemi vzhodnoevropskimi deželami najbolj občutila zadnjo vojno. Glavna industrijska področja so bila porušena. Pred vojno so Poljsko uvrščali med kmetijske dežele. Industrija je bila neenakovorno razvita.

Na ostanke stareih nasprotij v industriji naletimo še sedaj, če-

prav se je po vojni Poljska z vsemi silami lotila industrializacije. Za poljsko gospodarstvo je značilno, da ima v nekaterih industrijskih vejah velika prirodna bogastva, na drugi strani pa so po

največje proizvajavce premoga v Vzhodni Evropi.

Dejstvo je, da ima Poljska razen premogovne industrije in ladjevninštva še zelo slabo razvite ostale industrijske panoge, kjer ga zmenka. — Z. T.

Varšavska enačba

prav se je po vojni Poljska z vsemi silami lotila industrializacije. Za poljsko gospodarstvo je značilno, da ima v nekaterih industrijskih vejah velika prirodna bogastva, na drugi strani pa so po

največje proizvajavce premoga v Vzhodni Evropi.

Dejstvo je, da ima Poljska razen premogovne industrije in ladjevninštva še zelo slabo razvite ostale industrijske panoge, kjer ga zmenka. — Z. T.

prav se je po vojni Poljska z vsemi silami lotila industrializacije. Za poljsko gospodarstvo je značilno, da ima v nekaterih industrijskih vejah velika prirodna bogastva, na drugi strani pa so po

Manjši priliv sredstev

Letošnji družbeni plan občine Kranj je predvideval, da bo imel letos družbeni investicijski sklad 247 milijonov dinarjev razpoložljivih sredstev. Pretežni del teh sredstev bi tokrat porabili za investicije v kmetijstvo ter turizem (skoraj 98 milijonov din.). Za investicije v gostinstvo ter turizem (60 milijonov din.) Prav tako je bilo planirano, da bo znašel letoski priliv v sklad 175 milijonov dinarjev, vplačanih pa je bilo le 90 milijonov din. Dokaj manjši priliv sredstev v sklad je bil predvsem z naslova prispevkov gospodarskih organizacij.

Da ne bi porušili razmerja pri finansiranju investicij v ostalih panogah, ki jih zajema družbeni plan občine Kranj oziroma, da bi vsaj delno zadovoljili obstojče potrebe tudi v teh dejavnostih, je bilo nujno potrebno zmanjšati investicije v kmetijstvo (od skoraj 98 milijonov na 43 milijonov dinarjev); prav tako pa je bilo seveda potrebno skrčiti njihov obseg tudi v ostalih panogah, med njimi tudi v gostinstvu.

Prvotno so v kranjski občini predvideli, da bi letos investirali v gostinstvo v naslednjem obdobju: dom na Jezerskem, dom na Smarjetni gori, kranjski nebotičnik in za potrebe gostinstva v Predvoru. Sredstva za ta dela bi bili dobili pri splošni gospodarski banki RS s tem, da bi pri tej banki vpisali obveznice iz sredstev družbenega investicijskega sklada občine Kranj, in sicer letos 71 milijonov dinarjev, prihodnje leto pa še nadaljnih 40 milijonov dinarjev. Splošna gospodarska banka pa bi tako zagotovila sredstva za objekte na Jezerskem, Predvoru in za nebotičnik v višini 149 milijonov din.

Ob ponovnem pregledu programa investicij v gostinstvo so skrčili potrebe za dom na Jezerskem na 40 milijonov dinarjev in za opremo kavarne v nebotičniku na 10,5 milijona dinarjev. Ta sredstva pa bi zagotovila splošna gospodarska banka s pogojem, da se iz sredstev družbenega investicijskega sklada vpisuje obveznice v višini 37 milij. dinarjev.

Spriči takšnega položaja je svet za družbeni plan in finance občinske skupščine sestavljal predstavnike na križišču pred občinsko skupščino v Škofiji Loka vmesnik Franc Pintar padel z motornim kolesom KR 14-364. Zaradi neprimerne hitrosti in vinjenosti je zapeljal na kup gramova in padel. Voznik in sopotnik sta dobila lažje telesne poškodbe.

● MOPEDIST V VPREGO

Kranj, 3. septembra — Sinoč ob 19.30 je na cesti Kranj—Golnik v vasi Tenetišče trčil mopedista Anton Bernik v vprejgo, na katero je bila prijeta kosičnica. Mopedista je srečaval nasproti vozeči moped, zaradi česar ni opazil vprege, ki je brez luči stala na cesti. Mopedista pri tem ni uspel preprečiti trčenja in sta se tako s sopotnico poškodovala po obrazu in rokah. Voznik vprege je ostal neznan ker je po nesreči pogebnil.

● VINJENI VOZNIKI

Organi za notranje zadeve so v nedeljo na gorenjskih cestah našli kar štiri vinjenie voznike. Ob 1.15 je po Ribniški ulici na Bledu vzliven motorno kolo Alojz Novak iz Bleda, ob 8.30 je na cesti na Kokrici vozil vinjen Alojz Vevec iz Voklega, ob 20.50 je po cesti prvega reda v vasi Bistrica vzliven motorno kolo Jože Šturnz iz Jesenice in ob 20.30 po cesti drugega reda v vasi Pristava vozil motorno kolo vinjen Ivan Sparovec s Pristave.

Zavod za prostovno pedagoško službo Kranj je skupaj z občinskimi odbori SZDL za vse šole pripravil seminarje o ustavu, o naši družbeni ureditvi in gospodarskem sistemu. V Tržiču sta pri organizaciji sodelovala še delavščina univerza in ObK ZKS. Na seminarju razpravljajo tudi o problematiki šolstva. Pretežno so bilo seminar za prostovne delavce iz strokovnih šol, ponedeljek, torek in četrtek so bili namenjeni za šole z območja kranjske občine, sreda za šole iz škofjeloške občine, v Tržiču poteka štiridnevni seminar, za gimnazije pa bo seminar prihoden teden.

Jesenička gimnazija začenja šolsko leto le pogoju verificacija, ker se nima popolnoma urejene kadrovske vprašanja in učilnic za kabinetni pouk. Strokovne šole se na verifikacijo pripravljajo, vse kaže tako, da bo tudi vajenska šola za kovinsko stroko v Radovljici pri tovarni Veriga kmalu dobila svoje delavnice, ki jih doslej ni imela.

Zavod za prostovno pedagoško službo Kranj je skupaj z občinskimi odbori SZDL za vse šole pripravil seminarje o ustavu, o naši družbeni ureditvi in gospodarskem sistemu. V Tržiču sta pri organizaciji sodelovala še delavščina univerza in ObK ZKS. Na seminarju razpravljajo tudi o problematiki šolstva. Pretežno so bilo seminar za prostovne delavce iz strokovnih šol, ponedeljek, torek in četrtek so bili namenjeni za šole z območja kranjske občine, sreda za šole iz škofjeloške občine, v Tržiču poteka štiridnevni seminar, za gimnazije pa bo seminar prihoden teden.

Zavod je izdelal podrobne analize za posamezna predmetna in učno-vzgojna področja (skoraj 20 analiz), ki jih bo razposlal vsem šolam, ker jim bodo lahko pri ločnem delu zelo koristila. V prihodnjem tednu bodo o tem razpravljali tudi z upravitelji, s katerimi bodo pregledali tudi štud-

entov. Okoli polovica prizadetih kolektivov je nekoliko prihranila, nekateri so skoraj toliko porabili, kot so dobili, precej pa je tudi takih, ki so zabeležili večje primanjkljaje, kljub temu da so upoštevali prihranek pri sredstvih za zdravljeno poškodbo in poklicnih bolezni. Večje prihranke so dosegli v Savinj (3,6 mil.), v Tekstilindusu (2,8 mil.), v Kmetijskem gospodarstvu Kranj (1,6 mil.), v Projektu, GG Kranj — obrat Jesersko, v LTH, Bombažni predilnici Tržič in v tovarni Peko ter pri podjetju Novogradnje Tržič. Primanjkljaje so v redkih primerih presegajo 200 tisoč dinarjev, le pri Iskri, ki sodi med največje kolektive, je primanjkljaj nekaj nad 2 milijona dinarjev.

Medtem ko je treba vzroke prihrankov iskat v izboljšanju zdravstvenega varstva delavcev, veljajo za primanjkljaje prav nasprotno. Vendar tega ne more biti razlog, ker so bili marsik po sredi takih objektivnih vzroki, ki so klub pripravljanjem povzročili previsoke stroške. Tako na primer v manjših kolektivih že en sam delavec, ki dalj časa boluje, lahko občutno omaja vsoto — določeno na pod-

lagi izkušenj iz minulega obdobja, ki v podjetju morda ni bilo pričakovati daljših boleznih dopustov. Podobnih vzrokov je seveda še več. — M. S.

Nadaljevanje s 1. strani

1 Kljub težavam optimistično

so nadaljevali standardno skrb za izpopolnjevanje kadra, saj brzega ni mogoče pričakovati boljših rezultativ.

Sicer ne začenjajo šolskega leta z nič manjšimi težavami, kot so začenjali preteklo leto. Tako so se problemi z učnimi prostori še poslabšali. Obenem pa je v očitnem nasprotnu z željo, da bi v šolah poskrbeli tudi za varstvo učencev. Tržička šola bo verjetno dosegrena v semestru, šenčurška pa v treh izmenah, kar je v očitnem nasprotnu z željo, da bi v šolah poskrbeli tudi za varstvo učencev.

Na območju tega zavoda še vedno primanjkuje prostvenih delavcev za pouk matematike, biologije in kemije, razen tega pa v trički občini.

Stevilo učencev se letos ni bistveno povečalo, vendar je problem prostora še bolj pereč, kot je bil v minulem obdobju. Dve kranjski šoli bosta imeli pouk v treh izmenah, kar je v očitnem nasprotnu z željo, da bi v šolah poskrbeli tudi za varstvo učencev.

Tržička šola bo verjetno dosegrena v semestru, šenčurška pa v treh izmenah, kar je v očitnem nasprotnu z željo, da bi v šolah poskrbeli tudi za varstvo učencev.

Na območju tega zavoda še vedno primanjku

PARTIZANSKI DNEVNIK

Posebna izdaja ob proslavi dvajsetletnice primorske vstaje in ustanovitve XXXI. divizije

št. 1

Sreda, 4. septembra 1963

Ivan Minatti

Pohod

Nad nami mesec čez nebo hiti.
Krajina je v vijoličasto luč zavita,
da od svetlobe nas v očeh skeli.

Po poti spremljajo nas bele smreke —
tovariši v samoti. Poti konca ni
ne mislim, trudnim, kot so trudne veke.

Počasi tipljemo v prosojno noč.
Za nami se izgublja stopinje v snegu.
Samotne smreke, lahko, lahko noč,

mi gremo dalje, kakor gaz pred nami,
mi gremo kot deseti brat prostost iskat
razapani, s tornistro, strojnico na ramu.

Vojkova brigada na pohodu

Pred srečanjem primorskih in gorenjskih partizanov

Čez nekaj dni se bodo v Cerknem in v oklici zbrali številni stari partizani, ki bodo prihiteli iz vseh krajev Slovenije, predvsem pa s Primorske in Gorenjske. Srečali in pozdravili se bodo nekdanji gradnikovci, prešernovci, vojkovci, pa tisti iz gorenjskih odredov in številni drugi. Med možate in ženske obraze pa se bodo pomešali tudi obrazi mladih obveznikov predvojaške vzgoje. Ti mladinci bodo pod imeni proslavljenih partizanskih enot v teh dneh hodili po poteh, ki so jim jih začrtali njihovi očetje in strici, ustavljalji se bodo tam, kjer so včasih stopale partizanske noge.

In zdaj, tik pred slavjem sončne Primorske in hladne Gorenjske, ko je med pripravami nanj vznikla tudi misel, da bi ob tej priložnosti izšlo tudi nekaj številk »Partizanskega dnevnika«, ki se je porodil prav v nedrž komaj nastale XXXI. divizije, nas misli in spomini kar sami navajajo k tehtanju teh in takih proslav, nas priganjajo k razmišljjanju o sodobnem prenašanju naših doživetij na mladi rod in hkrati na vzgojo tega mladega rodu v obrambne namene. Ne smemo namreč pozabljati, da je že dvajset let od kapitulacije fašistične Italije, odtlej v teh nekaj desetletjih so nam zrasle že nove generacije, ki so ji naši tako pomembni boji že več ali manj odda-

ljena zgodovina. Odtlej se je nakopičilo že veliko novega, kar pa ne pomeni, da so naše izkušnje že povsem zastarele.

In zdaj, tovarišice in tovariši, ali gre na teh proslavah samo za to, da se srečujejo stari borci in znanci?

Ali gre morda zgolj za to, da ob takih priložnostih ugotavljamo, kako smo ostareli, kako osivelii, koliko izgubili las ali si nabrali po obrazu nekaj novih gub, in kolikor in kako stare imamo otroke?

Gre morda za to, da bi se na takih proslavah in zborovanjih naveselili, nagledali nekdanjih partizanskih krajev, se pogovorili z ljudmi, ki še žive tam?

Je morda smisel tega v tem, da oživljamo spomin na padle tovariše in jim odkrivamo neme spomenike?

Ali pa morda za to, da bi nas medvojni dogodki in surovi fašizem spodbudil k razmišljjanju o tem, kaj vse je bilo treba žrtvovati za našo svobodo, kaj vse hudega, pravilnega in nepravilnega smo se lotevali s skoraj golimi rokami in kaj vse bi v podobnem primeru lahko napravili bolje, uspešneje in z manjšimi žrtvami?

Naš odgovor je kratek:

ne gre za prvo ali drugo, temveč za prenašanje naših izkušenj na mladi rod, za učenje mlade generacije v vsem, kar imenujemo obramba in ljubezen do domovine.

Brž ko ne bi v pripravah in na proslavi sami upoštevali tega, taki shodi in zborovanja, taka srečanja in prireditve ne bi imele prave vsebine, ne bi dosegale pravega namena in pomena.

(Nadaljevanje na 2. str.)

Pozdrav soborcem

Ob urejevanju ponovno rojene, skoraj slavnostne številke nekdanjega prvega »Partizanskega dnevnika« smo obiskali tudi njegovega prvega urednika Franceta Vrega-Mileta in v razgovoru z njim dobili izvirno pričevanje o nastanku, urejevanju in tiskanju tega priljubljenega, vseljudskega borbenega glasila, ki hkrati z enotami IX. korpusa in zlasti 31. divizije tudi slavi dvajseto obletnico svojega rojstva.

France Vreg-Mile, prvi urednik »Partizanskega dnevnika«

● »Česa se po tolikih letih najbolj živo spominjaš?«

»Kmečke hiše v cerkljanskih hribih, soborcev z živim mladinski zanosom in velike zamisli o osvoboditvi primorskega ljudstva.«

● »Tam se je porodila zamsel o dnevniku?«

»Da. V novembrskih dneh 1943. leta po mučnem pohodu z Do-

lenjske, prek Gorenjske na Primorsko.«

● »Ali ni bila ideja o dnevnem izbajanju nekoliko drzna?«

»Nič bolj kakor vse, kar smo počenjali na Primorskem. Toda, kaj smo ljudem, ki že 25 let niso imeli slovenske besede, lahko dali lepšega kakor domač, slovenski list... Odziv je bil tako veličasten ter spontan, da bi si ga želel marsikateri sedaj dnevnik, tiskan na najmodernejših strojih!«

● »In vaša uredniška politika?«

»Ta nam ni delala preglavic. Bili smo velika družina soborcev: od komandanta do kurjev, od primorskih deklez-raznaska do preprostega tesarja, ki nam je izbral prostor za tiskarno... Ali je bilo torej težko imeti posluh za čas, za velike naloge osvoboditve? Saj smo bili del te pogumne, borbene skupnosti, ki je z jasnim pogledom korakala v socializem.«

● »Pa sodelavci-uredniki?«

»Sprva smo bili trije: padli Martin Kokalj, Marjan Tepina in jaz. Potem so se zvrstili: Šaša Stempihar, ki je padel, Lev Modic, Dušan Fortič, Jože Smole, Lado Pohar, Ogarev in drugi. Eni so odbajali, drugi vstopali — ideja dnevnika pa je živila. Pogrešali bi ga, kakor bi pogrešali partizanstvo ali vsakdanji kruh, če ne bi izhajal več.«

● »In twoja želja na pot tej in drugi številki, ki izide v nedeljo?«

»Da bi tudi prek nje, prek obeh oživelja podoba naših najsvetlejših dni, veliki, trpki, pa možati čas herojskih dejanj... V imenu urednikov pa topel tovariški pozdrav vsem soborcem in nekdanjim sodelavcem!«

Cerkno — nekdanja »partizanska prestolnica«

Bivšim borcem XXXI. divizije

V teh dneh je izšla knjiga Stanka Petelin-Vojka »MED TRIGLAVOM IN TRSTOM«, ki podrobno obravnava zgodovino enot XXXI. divizije od njihove ustanovitve dalje. Knjiga je obsežna — skoro 600 strani — in bogato ilustrirana — 130 fotografij ter 40 skic in zemljovidov. Ker namerava štab za proslavo dvajsete obletnice divizije knjigo s posebnim posvetilom POKLONITI VSEM BIVŠIM BORCEM XXXI. DIVIZIJE, ki so bili vsaj šest mesecev v njenih enotah, prosimo vse tiste, ki so upravičeni do knjige, naj najkasneje do 30. septembra letos sporoč štabu za proslavo dvajsete obletnice XXXI. divizije, Ljubljana, Beethovnova 10 naslednje podatke:

- svoj naslov;
- v kateri enoti XXXI. divizije so bili in kdaj;
- kdo lahko potrdi resničnost navedb.

vojaški voditelji, poveljniki in komisarji nekdanjih enot primorskih in gorenjskih partizanov.

Zakaj tako?

Čas je, da obvezno učenje obveznikov predvojaške vzgoje postavimo na čimbolj praktična tla, da njihovo učenje skratka prilagodimo morebitni vojni situaciji, da ga moderniziramo. Zato bodo kolone teh obveznikov, ki bodo krenile iz številnih krajev Primorske in Gorenjske proti Cernemu, na svoji poti opravljale številne vojaške, predvidene in nepredvidene naloge, prilagajale se bodo razmeram in okoliščinam, v kakršnih smo se nemalokrat znašli med vojno tudi mi.

Mimogrede bodo njihovo pot poživljala srečanja s stariimi borci, ki bodo na krajih nekdanjih dogodkov opisovali svoja doživetja in tako živo prenašali izkušnje na mlajše. Mimogrede bodo oživelji tudi tako imenitni partizanski mitingi, ki so preganjali temne misli borcem, jim dajali novega poleta in omogočali tesno povezovanje prebivalstva z njegovo vojsko.

In ne najmanjšega pomena bodo tudi različne publikacije — knjige in časopisi — ki bodo izšle v teh dneh. Po svoji plati bodo pomagale naše izkušnje in tradicije prenašati na vse, ki jih bodo videli in brali.

Zaradi tega bo cerkljanska proslava, zvezana z obletnico nastanka številnih partizanskih enot in v tem primeru predvsem XXXI. divizije, poskus in doprinos k sodobni obrambni vzgoji našega ljudstva.

Pred srečanjem primorskih in gorenjskih partizanov

(Nadaljevanje s 1. strani)

In čeravno smo v času velikih naporov in tudi prvih korakov za prepoved uporabe vsakršnega orožja — predvsem najsodobnejšega in najuničevalnejšega med njim — naše tradicije in naše delo nimajo vojskovalnih namenov in niso nič manj pomembne, kot pred leti. Sicer pa nihče ne bo bolj vesel razorožitve kot mi, ki smo s številnimi ranami šli skozi ogenj revolucije, nihče ne bo bolj srečen kot mi, nekdanji borci, če nikoli več in nihče več ne bo strejal proti drugemu človeku, če nikoli več ne bi prišlo do uničevanja človeštva z vojno. Toda, to so zaenkrat še vedno samo lepe, zelo lepe želje in sanje, ki pa smo jih in jih bomo vedno podpirali z vsem žarom, ki ga zmorem in si ga lahko dovolimo.

In v teh pripravah, pri teh srečanjih prav zaradi vsega, zaradi časovne oddaljenosti partizanstva in ker nam naglo dorašča in odrašča rod za rodom, bo ta proslava poleg drugega tudi preizkusni kamen sodobnega prijema pri obrambni vzgoji mladega rodu. Namesto nas, starejših udeležencev NOB bodo v teh dneh korakale kolone predvojaških obveznikov, ki jih bodo vodili stari, preizkušeni

Bogata izbira tiska ob 20-letnici vstaje na Primorskem 115.000 izvodov »Partizanskega dnevnika«

Včasih tožimo, da nam primanjkuje knjig in publikacij, ki nam približujejo nedavno zgodovino, predvsem zgodovino osvobodilnega boja. Tožimo tudi, da je prenašanje naših spominov in tradicij na mlajše rodoje dostikrat suhoporno, enolično in nenačrtno.

Priznati je treba, da so v tem pogledu res precejšnje praznine, da resnično niso obdelane številne pokrajine in dogodki, predvsem pa se čuti pomanjkanje sočno napisanih in razumljivih, z zanesljivimi podatki podprtih zgodovinskih spominov naših vojaških enot.

Eno izmed takih vrzeli bomo izpopolnili z nekaterimi publikacijami, ki bodo ob primorskem prazniku in praznovanju v Cerknem

Izšle pri založbi »Borec« in pionirske reviji »Kurirček«.

Najpomembnejša in najobširnejša med njimi bo knjiga o zgodovini 31. divizije, ki jo je napisal njen nekdanji načelnik Stanko Petelin-Vojko. Izpod peresa istega avtorja pa je že izšla knjižica »Kronika Vojkove brigade«.

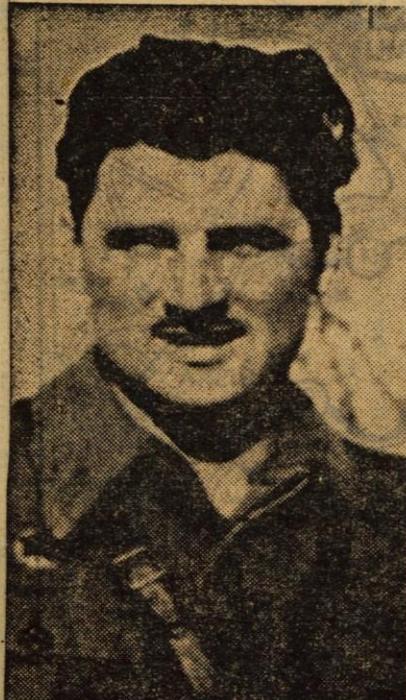
Prav tako je pravkar izšla knjiga Milka Štolfe z naslovom »Med briškimi griči je posijoalo sonce«.

Ob tej priložnosti je prišla iz tiska tudi knjižica »Na Primorskem so izkopali puške«, v kateri so nanizani med vojno napisani sestavki, ki jih je objavljala primorski partizanski tisk.

Omeniti moramo tudi izbor pesmi Ivana Minattija, starega »vojkovca«, ki bo prišla na svetlo z naslovom »Veter poje«.

Pri tem pa sodelujejo tudi različni časopisi ter radio in televizija, ki javnost obveščajo o praznovanju ter objavljajo spomine in druge prispevke.

In končno naj »Partizanski dnevnik« pove še nekaj o sebi. Izšel bo namreč dvakrat: prvič 4. septembra in drugič na sam praznik 8. septembra. In njegova naklada: 115.000 izvodov!

Prvi komandant XXXI. divizije narodni heroj in generalni podpolkovnik Stane Potočar-Lazar

V Slovenskem Primorju in na Gorenjskem so bile razmere, v katerih so morale delovati prve tamkajšnje partizanske enote, precej težavnejše kot marsikje drugod. To je bilo povsem razumljivo, saj je bilo Slovensko Primorje že od leta 1918 pod italijansko okupacijo in so tako Italijani imeli dovolj časa, da so lahko vzpostavili gosto mrežo karabinjerskih, financarskih in vojaških postojank: neposredno pred kapitulacijo fašistične Italije je bilo na področju Slovenskega Primorja več kot 90.000 sovražnikovih vojakov.

Navzlic temu pa so se prve partizanske enote na tem področju pojavile že poleti 1941, avgusta 1942. leta pa so se združile v bataljon »Simona Gregorčiča«, ki mu je poveljeval kasnejši komandant Gradnikove brigade Martin Greif-Rudi. Izreden polet pa je primorsko partizanstvo doživel spomladis 1943, ko so med drugim ustanovili prvi dve primorski brigadi: 5. brigado »Simona Gregorčiča« in 6. brigado »Ivana Gradnika«. Enote Gradnikove brigade so se prvič zbrale 26. aprila 1943 na planini Golobar nad Bovcem — to pa je hkrati tudi dan ustanovitve te brigade. Dva meseca kasneje — pa so v Cerknem iz enot takratnega

Pred 20 leti je bila ustanovljena XXXI. divizija NOV in POJ

pohodu v Slovensko Benečijo — sta se obe brigadi združili v III. SNOUB »Ivana Gradnika«.

Na Gorenjskem, kjer se je partizansko gibanje močno razvilo že konec leta 1941 in v prvih mesecih naslednjega leta, je prišlo do ponovnega poleta spomladis 1943, ko je tamkajšnji Gorenjski odred nastrel kar na devet bataljonov, hkrati pa so morali več sto prostovoljcev poslati na Dolenjsko poorožje. Da bi pri tolikšnem številu novih borcev povečali tudi njihovo udarno moč, so 12. julija 1943 v Davči iz enot Gorenjskega odreda ustanovili VIII. udarno brigado — kasneje VII. SNOUB »Franceta Prešerna«.

V teh dneh so se pričeli kazati prvi znaki, da fašistična Italija ne bo več dolgo mogla kljubovati vedno hujšim zavezniškim udarcem. Zato je Glavni štab Slovenije sklenil osredotočiti vse slovenske brigade na Dolenjskem in Notranjskem in je tja odpoklical tudi Gradnikovo in Prešernovo brigado. Sklep je bil povsem pravilen: že mesec dni kasneje — 8. septembra 1943 — je Italija kapitulirala in sedem slovenskih brigad je v nekaj dneh razoružilo več deset tisoč italijanskih vojakov in povsem razbilo belogradistične oborožene oddelke povsod, kjer so se poskušali uprati. Pri tem je najtežji posel imela prav Prešernova brigada, ki je po osemnovečnih bojih naposled prisilila 700 mož močno belogradistično posadko gradu Turjaka k vdaji.

Ob istem času pa je tudi primorsko ljudstvo samo, razen Trsta, Gorice in Tolmina, osvobodilo celotno ozemlje Slovenskega Primorja, ter na tako imenovani »goriški fronti« štirinajst dni odbjalo Nemce, ki so poskušali prodreti položaje enot ponovno ustanovljenega Severnoprimorskega in Južnoprimorskega odreda. Glede na to, da na Primorskem skoraj ni bilo starega izkušenega kadra, je Glavni štab Slovenije Gradnikovo in Prešernovo brigado napotil nazaj na Primorsko oziroma na Gorenjsko. To se je zgodilo konec septembra 1943.

Medtem — 26. septembra — pa so v Cerknem iz enot takratnega

Idrijskega odreda ustanovili Vojkovo brigado, tretjo brigado kasnejše XXXI. divizije. Z istim ukazom štaba Operativne cone za Zahodno Slovenijo pa so ustanovili še nekatere druge primorske brigade: Goriško, Gregorčičeve, Kosovelovo, Soško in Tržaško. Ustanavljanje novih brigad je nemška ofenziva, ki je v tistih dneh preplavila skoraj vso Primorsko, sicer nekoliko motila, vendar ga ni mogla preprečiti.

Po končanih sovražnikovih ofenzivah so iz novih ter Gradnikove in Prešernove brigade sestavili tri divizije: Triglavsko, Goriško in Tržaško. Ukaz v tem smislu je štab Operativne cone za Zahodno Slovenijo izdal 6. oktobra, toda že mesec dni kasneje so ukinili Tržaško in zadržali le Goriško in Triglavsko divizijo. Prva se je kasneje imenovala XXX., druga pa XXXI. divizija NOV in POJ.

Nar. heroj Evgen Matejka-Pemc, šef OC XXXI. divizije in njem poznejši komandant

V Triglavski (kasnejši XXXI.) diviziji je bilo sprva pet brigadi: Gradnikova, Prešernova, Vojkova, Goriška in Tolminska. Vendar pa se je Goriška brigada še pred novembrovsko sovražnikovo ofenzivo spojila z Gradnikovo, Tolminsko brigado pa s Prešernovo brigado: Tako je XXXI. divizija od novembra 1943 do konca vojne zadržala naslednje tri brigade: III. slovensko narodnoosvobodilno udarno brigado »Ivana Gradnika«, VII. slovensko narodnoosvobodilno udarno brigado »Franceta Prešerna« in XVI. slovensko narodnoosvobodilno brigado »Janeža Premrla-Vojka«.

Tudi XXX. divizija je imela tri brigade. To so bile XVII. SNOUB »Sim. Gregorčiča«, XVIII. SNOUB »Bazoviška« in XIX. SNOUB »Srečka Kosovel«. Pod neposrednim poveljstvom štaba IX. korpusa, ki so ga bili ustanovili v prvih dneh decembra 1943, pa je bila artillerijska brigada in »Brigata Triestina d'assalto«. Zadnja se je leta 1944 priključila diviziji »Garibaldi Natisone«, ki je bila prišla iz Furlanije in se podredila štabu IX. korpusa.

Kasneje so v XXXI. diviziji, ki je ob ustanovitvi štela 3050 borcev, vzpostavili še vrsto posebnih enot pod neposrednim poveljstvom štaba divizije: udarno četo, bataljon za zvezo, inženirski bataljon, dopolnilni bataljon, artillerijski divizion, četo težkega orožja, zaščitni bataljon itd. Podoben razvoj so doživele tudi vse tri brigade.

Naposlед naj omenimo še prve komandante in komisarje XXXI. divizije in njenih brigad:

Prvi komandant Gradnikove brigade je bil Danilo Šorović, komisar pa narodni heroj Cveto Močnik-Florijan, ki je padel že na dan ustanovitve brigade. Poveljstvo nad Prešernovo brigado sta ob njeni ustanovitvi prevzela polkovnik Ivan Javor-Igor in polkovnik Ivan Franko-Iztok, nad Vojkovo brigado pa Milan Tominec in Henrik Zdešar. Prvi komandant XXXI. divizije, ki je prevzel svoj položaj, je bil general-podpolkovnik in narodni heroj Stane Potočar-Lazar, komisar pa Ciril Keršič-Metod.

STANE PETELIN-VOJKO

Pohodi enot proti Cerknemu

Le malokatera partizanska proslava je imela tak obseg in pustila za seboj tako dolgotrajne rezultate, kot to lahko trdimo že sedaj — sodeč po vsestranskih pripravah — za proslavo, ki bo ob dvajseti obletni splošne vstaje primorskega ljudstva in ustanovitve vrste par-

tizanskih enot v soboto in nedeljo — 7. in 8. septembra — v Cerknem, nekdanjem središču partizanskega osvobojenega ozemlja na Primorskem. Za razliko od številnih drugih proslav, v Cerknem ne bomo srečevali le ostarelih obrazov nekdanjih borcev in bork, temveč bo

prevladovala mladina, uniformirana, oborožena in razvrščena ramo ob rami z nekdanjimi partizanskimi borgi. Tako je tudi pravi čas, da naše mesto prevzame mlajša generacija, ki bo — če bo to še kdaj potrebno — branila sadove našega narodnoosvobodilnega boja,

medtem ko je dolžnost starejše, partizanske generacije, da ji posreduje svoje bogate izkušnje.

V tem smislu bo potekal tudi spred teh proslav:

Partizanski pohod mladih enot

Dne 5. in 6. septembra zjutraj bo iz šestnajstih občin krenilo 21 mladih bataljonov na dvodnevni oz. (Nadaljevanje na 5. str.)

Pohodi enot proti Cerknemu

(Nadaljevanje s 4. str.)
tridnevni partizanski pohod v Cerkno.

● **Gradnikova brigada** s svojimi štirimi bataljoni bo krenila iz Tolminja, Kanala, Nove Gorice in Ajdovščine, spotoma pa se bodo mladinci ustavljeni v krajih, znanih iz časa vojne, in obnavljali važnejše borbe. V soboto zvečer se bodo s starimi gradnikovci sešli v Ravnah nad Cerknim. Brigado bo vodil nekdanji komandant brigade in Primorcem dobro znani borec Martin Greif-Rudi.

● **Vojkova brigada** bo imela tri bataljone, ustanovili pa jo bodo v občinah Idrija, Postojna, Cerknica in Logatec. Njeni bataljoni bodo obšli Pivko, Idrijsko in Žirovsko, dokler se ne bodo pod vodstvom nekdanjega komandanta brigade podpolkovnika Ferda Tolarja-Mirka ustavili v Otaležu, kjer jih bodo pričakali nekdanji borci Vojkove brigade.

● **Dolomitski odred** bo s svojimi tremi bataljoni in pod vodstvom nekdanjega komandanta odreda Toneta Curka-Gorjana krenil z Vrhniko in iz Dobrove na dnevni pohod čez Dolomite in Žirovsko, zadnjo noč pa si bo taborni ogenj brižgal v Planini.

● **Udarni bataljon XXXI. divizije** bo vodil nekdanji komandant te enote, Franc Kovačič-Tarzan. Iz Ljubljane se bo s kamioni prepeljal do Horjula, od tam pa bo z »borbamik« prodrl čez Žirovski vrh proti Sovodnju; prenočil bo v Ceplezu, kjer se bodo razen bivših udarnikov zbrali tudi nekdanji borci drugih samostojnih enot pri štabu XXXI. divizije.

● **Škofjeloški odred** bo imel dva bataljona — enega iz Šiške, drugega iz Škofje Loke — vodil pa ga bo nekdanji komandant 2. bataljona major Janez Lušina-Mali čez Poljansko dolino na Kladje nad Cerknico.

● **Prešernova brigada** bo z vsemi tremi bataljoni krenila iz Kranja, nato pa bodo njeni bataljoni v samostojnih kolonah nastopali nad Selško dolino proti Črnemu vrhu, kjer se bodo razvile hude »borbe«.

Po doseženi »zmagi« se bodo mladinci sestali z nekdanjimi bortci Prešernove brigade v Novakih. Brigado bo vodil njen bivši komandant polkovnik Karel Leskovec.

● **Cankarjev bataljon in bataljon VDV**, ki ju bodo ustanovili v Radovljici, bo narodni heroj in polkovnik Anton Dežman vodil čez Kropo in mimo Ratitovca v Labišje nad Cerknem, kjer bo na predvečer osrednje proslave priredil — kot druge enote — partizanski miting.

● **Kokrški odred** bo krenil pod poveljstvom svojega nekdanjega komandanta Janka Prezla-Staneta iz Tržiča čez Kranj in Železnike, v »borbo za Črni vrh« bo sodeloval s Prešernovo brigado, nato pa se bo ustavil v Poljani nad Cerknem.

● **Jesenisko-bohinjski odred** — ki bo imel dva bataljona, vodil pa ga bo nekdanji komandant podpolkovnik Ivan Leban — bo prodiral čez Bohinj proti Baški grapi, odtod pa bo iz Hudajužne čez Zakojco krenil v Gorje nad Cerknem.

Preveč prostora bi potrebovali, če bi vsaj v grobih črtah hoteli opisati program vsakega posameznega bataljona. Omenimo naj le to, da bodo bataljoni šli predvsem čez kraje, kjer so se med vojno zadrževali in borile številne partizanske enote, da bodo nekdanji partizani mladincem med potjo pripovedovali o zgodovini svoje enote, da bodo obiskovali partizanska grobišča in se spominjali borcev, ki so žrtvovali svoja življenja za svobodo in lepše življenje prihodnjih rodov, da bodo spotoma priejali partizanske mitinge itd.

Prevzemanje tradicij našega narodnoosvobodilnega boja pa je le ena stran namena, ki naj bi ga dosegli s pohodom. Druga stran pa je osposabljanje mladincev za obrambo države. Zato bo vsak bataljon zase samostojna vojaška enota: mladinci bodo uniformirani in oboroženi s puškami, mitraljezi, ročnimi metalci, breztrzajnimi topovi in drugo pehotno oborožitvijo, hkrati pa se bodo pod vodstvom rezervnih in aktivnih oficirjev vso pot »borili« s sovražnikovimi za-

Prešernovci v Rovtan

sedami, napadali bunkerje in postojanke, »minirali« železnice, mostove itd.

Odkritje grobnice v Cerknem

V soboto popoldne — 7. septembra — bo v Cerknem odkritje grobnice, na kateri je vklesano 995 imen. Toliko partizanskih borcev je namreč za časa narodnoosvobodilnega boja padlo na Cerkljanskem. Že ta podatek zadosti nazorno kaže na obseg borb na tem področju. Izmed padlih borcev je 361 domačinov iz Cerknega in okolice, 153 iz drugih krajev Slovenskega Primorja, 181 iz Slovenije onstran bivše jugoslovansko-italijanske meje, 33 Slovencev iz Trsta in Gorice, 89 italijanskih partizanov itd.

Srečanje starih partizanov

Nekdanji primorski in gorenjski borce bodo z vseh strani pohiteli na Primorsko že 7. septembra popoldne, da bi se v Cerknem udeležili odkritja grobnice s posmrtnimi ostanki svojih soborcev. Po tej sčancnosti pa se bodo odpeljali vsak

v svojo enoto (Gradnikova brigada — Ravne, Prešernova brigada — Novaki, Vojkova brigada — Otalež, Udarni bataljon in druge samostojne enote pri štabu divizije — Čeplez, Dolomitski odred — Planina, Škofjeloški odred — Kladje, Jesenisko-bohinjski odred — Gorie, Kokrški odred — Poljane, Cankarjev bataljon in bataljon VDV — Labišje), kjer bodo po prihodu mladinskih enot v te vasi priredili miting in ob tabornem ognju obujali spomine na partizanska leta.

Zbor brigad in podelitev odlikovanj

Naslednje jutro — 8. septembra ob devetih — bodo brigade, sestavljene iz starih borcev in mladincev, prikorakale pred slavnostno tribuno v Cerknem, kjer jim bo odprtlanec vrhovnega komandanta Jugoslovanske ljudske armade maršala Josipa Broza-Tita podelil visoka odlikovanja za njihove zasluge, ki so si jih pridobile med narodnoosvobodilno borbo. Odlikovanje pa bodo z naslednjimi odlikovanji:

- **Gradnikova brigada:** z redom narodne osvoboditve;
- **Prešernova brigada:** z redom partizanske zvezde z zlatim vencem;
- **Vojkova brigada:** z redom zaslug za ljudstvo z zlatoto zvezdo in z redom bratstva in enotnosti z zlatim vencem;
- **Gregoričeva brigada:** z redom zaslug za ljudstvo z zlatoto zvezdo in z redom bratstva in enotnosti z zlatim vencem;
- **Bazoviška brigada:** z redom zaslug za ljudstvo z zlatoto zvezdo in z redom bratstva in enotnosti z zlatim vencem;
- **Kosovelova brigada:** z redom zaslug za ljudstvo z zlatoto zvezdo in z redom bratstva in enotnosti z zlatim vencem;
- **Tržaška brigada:** z redom zaslug za ljudstvo z zlatoto zvezdo;
- **Artilerijska brigada:** z redom zaslug za ljudstvo z zlatoto zvezdo.

Spored proslave v Cerknem je tako obsežen in pester, da bo ta praznik ostal v trajnem spominu ne le nekdanjim primorskim in gorenjskim borcev, temveč tudi tisočem mladincev — bodočih nosivcev slavnih tradicij naših partizanskih enot.

Enote IX. korpusa med zadnjo ofenzivo v Kozjih stenah

Skupina borcev in oficirjev IX. korpusa. Srednji — komandant Lado Ambrožič-Novljjan, predzadnji Dušan Svara-Dule, na skrajni desni narodni heroj Rudolf Hibernik-Svarun

Iz Trsta so prišli

Osemnajst jih je prišlo in koliko orožja so prinesli s seboj: 15 Mauser-pušk, 3 revolverje, strojnico »šarc«, 500 nabojev za šarca, več bomb, pasove in vsak mož po 60 nabojev za puško.

Tovariš obkolijo došlo skupino, povprašujejo vsevsek.

»Tržačani smo. Iz Trsta smo prišli.«

»Pa v uniformi? Kako to?«

»Nemci so nas mobilizirali in nas kot varnostno stražo vznaknili k organizaciji Todt.« »Sedaj smo prišli,« pripoveduje drug tovariš iz skupine. »Že dolgo smo imeli zvezze s partizani, pomagali smo jim, kot smo pač znali. Potem nam je poslal obveščevavec XXX. divizije pismo, v katerem nam sporoča, naj pridejo k partizanom. Preden smo odšli, smo pobrali Nemcem municijo. Iz skladišča smo odnesli 36 kg eksploziva in zaboju municije ter ga

poslali na dogovorjeno mesto. Hranilo smo razdelili med civilno prebivalstvo, kar pa nismo mogli odnesti, smo uničili.«

»In potem,« povpraša nestrplno naš tovariš.

»Predvčerajšnjim smo se pripravili za odhod. Dobro smo se opremili, vsak ima šotorško krilo in odejo. Pripravili smo si po dve puški, pa smo spoznali, da tako ne bo mogoče mimo straž. Zato smo prinesli vsak samo po eno puško, s seboj pa imamo tudi šarca, ki bo zapel Švabom še marsikatero lepo.«

Zdaj smo tu pri vas, tovariš — zadovoljni smo, da smo lahko z vami. S svojim delom vam bomo dokazali, da smo vredni zaupanja in da smo pravi tovariši v borbi proti skupnemu sovražniku.«

Se dolgo smo se pogovarjali med seboj...«

(Partizanski dnevnik, 29. IX 1944)

Z godbo na juriš

Stab Vojkove brigade. Pri telefonu: »Halo, prosim 316!« Halo, tam 316? Prosim tovariša šefa OC ena in tridesete... Halo, tam Polde? Prosim Te, Ti, ki moraš vse vedeti, daj mi v kratkem opis situacije po bojiščih... Za vojno dopisništvo, da tu Franci. Od danes zutraj do sedaj seveda, kaj si pa misli? Od Napoleonove bitke pri Waterlooju dalje? Potem si se pač zmotil?...«

Na številki 316: »Vsak se lahko zmoti...«

»Razen šefov OC. Le-ti morajo po svoji vojski dolžnosti biti vsevedni...«

»Ne prekinjam s tako neumnimi opazkami! Torej...? Iz Idrije preko Vojskega proti Mrzli Rupi krenilo 250 šbabov. Iz Kanala proti Lokovcu ravno toliko. Trčili so na edinice XIX. brigade. Tudi iz Avč jih je skozi Kanal proti Lokovcu rinovalo okoli 200, iz Sv. Lucije preko Tolminskega Loma pa še ena šabska kolona približno enake moči. Pri Lokovcu jih je napadla naša Bazoviška XVIII. brigada. Na Predjami se jih je pojavilo okrog 1000 iz Postojne, proti Závrhu pri Trnovem pa jih je prišlo 500. 40 belogardistov je prišlo iz Baške grape na Šentviško goro, krenili so na Slap, kjer so odpeljali nekaj družin in jim pokradli vso živino. Kako pa pri vas?«

»Proti eni koloni, ki se je približala Trnovemu, je zavzela skupina borcev II. in III. bata-

ljona Vojkove položaje... Halo, si še pri telefonu? Ravnokar prihaja kurir. Pravi, da so se tam že dvakrat umaknili na nove položaje... Halo, boš ostal zaenkrat na 316? Pozneje te zopet pokličem. Hvala. Zdravo!«

Pridrdra motor. Pred štabom brigade se ustavi komandant XXXI. divizije, podpolkovnik Lazar.

»Vojko, kaj pa delaši vaši? Povsed drugod so jih že nagoslali naši XVII. brigada jih je nabrisala in nažgala, da je veselje, prav tako sta se dobro držali osemnajsta in devetnajsta. Zaplenili so nekaj šarcev in brzostrelk. Gradnikova je pri Predimeji uničila 7 kamionov in zaplenila krasno motorno kolo. Tudi ena limuzina je zgorela. Tvoja brigada mora vreči sovražno kolono nazaj s položajev...«

»Tovariš podpolkovnik, poslali smo že en bataljon Nemcem za hrbet, moral bi vsak čas napasti. Ravnokar pošiljam še en udarni vod, da napade z boka. Tvojeovelje bo izvršeno.«

Oprezno stopa udarni vod. Po pokanju sodeč bi že moral biti na položaju, da napade sovražnika z boka. Tedaj se začuje glas harmonike.

»To so naši. Hitro, hitro, šli bodo za Nemci. Preden še dospemo na položaje. Kaže, da so jih že pregnali s prejšnjih položajev. Krenemo desno in v strelicih naprej. Marjan, ti pa po zvezu z bataljonom.«

Vrača se Marjan:

»Tovariši, hitro, minuto od tu so naši. Umaknili so se na boljše položaje in od tam so vrgli

Tank

Krasno vreme je bilo... Sonce je močno sjalo na nas, ki smo čepeli za mitraljezi in puškami na položajih ob glavni cesti. V bližnji vasi je ura bila tri popoldne.

»Danes ne bo nič!« je dejal mitraljezec Joško. Pritrdili smo mu. Le komandir Ivan je ugovarjal. — »Dan je še dolg!« Ležali smo, kadili in čakali.

»Tiho!« Ivan vstane in gleda proti Ajdovščini. Vsi prisluhnemo. V daljavi se čuje brnenje motorja.

Tone priteče z izvidnice. »Dva tanka in dve avtoblindli!« Komandan Brigade Djenadija se nasmeji.

Pripravili smo se brez vsakega povelja in čakali. Motorizirana kolona se je pomikala mimo nas. — Najprej en tank, pa avtoblindi in zadnji tank! Tako, zdaj ste notri! Ven ne bo usel nobeden. Kolona se pomika naprej.

»Bum! Tresk! Brrrr!« Naši so »razpalili«. Napeto čakamo. Kaj bo? Minerci so položili mine!! Strojnice še vedno reglajo, čujejo se tudi strelji iz topica v tanku! Čez

nekaj časa zagledamo tank. Z vsebrino jo je »sekal« nazaj, od koder je prišel. Tank hajka! »Sam petdeset metrov, tovariš, in ni več!« se pošali Tone kot po navad in v roko vzame bombo. Sedaj — »Bumf!«

Tank leti po zraku. Zavozil je na mino! Deset metrov ga je odneslo od ceste proč.

»Juriš!« Fantje jurišajo, Nemci beže!

»Širje so bili,« je pozneje pravil Joško, »tako so tekli, da jih nit kroglo iz mojega mitraljeza niso ujeti!«

Naši so pri tanku. Tovariš Stanko demontira tankovsko strojnico. Franci meče iz tanka municijo granate in drugo robo, fantje znašajo skupaj vse, kar bi bilo korist nega.

Se nekaj bomb v tank, da je po polnom uničen.

Vsi veseli in zadovoljni smo se vrnili v vas.

Jaz pa sem vzel pero in napisal tako:

XVII. SNOB Simona Gregorčiča uničuje tanke!

(Partizanski dnevnik, 14. VII. 1944)

Drugi bataljon Gradnikove brigade

sovražnika zopet nazaj. Hitite, da dospemo pravčasno k njim. Zdaj bo juriš, da jih dokončno uničimo.«

Kroglo »mavzeric« že živičajo nad nami. Evo, tu je Cene, načelnik štaba Vojkove brigade! »Tovariš načelnik, kako je?«

»Evo, vidiš, zdaj smo jih stisnili. Jaz sem že ves hričav od kričanja ukazov. Včasih je bil prekleto kočljiv položaj. Torej prišel si, da boš lahko pisal reportažo o naši borbi? ... Evo, Vojka!«

»Zdravo, tovariš komandant! Prišel si ravno o pravem trenutku. Moram ti reči, da imas neumornega načelnika! Treba ga bo dati v časopise...«

»Si slišal harmoniko? To bo za juriš!«

»Sijajno! Čul sem jo že prej. Nimaš pojma, kako to povzdigne moral.«

»Juriš, juriš! Še gromkeje se šarci in »zbrojek« zakrohočejo. Živičajo dum-dum krogle. Od drevesa do dreves naprej. »Juriš! Hej brigade hitite! poje harmonika skozi gozd. Pod nami se beli cesta. Juriš! Naprej na pse! Naprej za Tita, Kje so meje, pregrade — se oglase zvoki harmonike med našimi vzkliki. Kdo še more zadržati naš urnebes! Smrtonosno lajajo naši »breni«. Vse slabše in slabše se oglaša vmes bežeči sovražnik.«

Franci Preis

(Partizanski dnevnik, 27. aprila 1945)

Trnovski junak

Mitraljezec Jelko Jamšek še ni bil tako star partizan, saj mu je bilo komaj sedemnajst let. Doma je bil iz Grčne pri Gorici, kjer je 11. 4. 1927 zagledal luč sveta. Že kot fantič se je doma izkazal med otroki kot neustrašen in hraber. Kot takšen pa je prišel pred tremi meseci v partizane.

Soborci so ga takoj vzljubili in to ravno zaradi njegove neustrašenosti, mladostnega zaleta in korajže.

Kot črveni borec se je izkazal v borbah Gradnikove na Sedovti, kjer je s svojim mitraljezom nezadržano odbijal sovražnika, da ni mogel naprej, še celo umakniti se je moral. Na Goropeki je pognal Švabe v tak beg,

da jih ni bilo mogoče dohiteti. Pri napadu na Železnike se je izkazal zopet s svojo korajzo, ko je neustrašeno jurišal na sovražni bunker in ga likvidiral.

Njegov zadnji boj je bil pri Trnovem, kjer je s svojo strojnico odbijal sovražno intervencijo, ki je hotela obkoljeni posadki v Trnovem na pomoč. Zadrževal je fašiste, jih precej pobil, ko je naenkrat dobil strel v pokrov strojnice, ki je bila zaradi tega neuporabna. Takrat je ne glede na nevarnost korajžno vstal in zakričal, da mitraljez ne dela več: »Dajte mi drugo strojnicolo!« je bila njegova želja in nato ga je v glavo zadele sovražna krogla. Korajžni Jelko je tako daroval svoje mладo nadebudo življenje na oltar domovine za srečnejšo bodočnost našega naroda. Drago

(Partizanski dnevnik,

18. II. 1945)

Skupina obveščevavcev Vojkove brigade. Prvi z leve Franko Kesić-Cene, tretji z leve Tadek Sađewski-Tomo

Nad bencin

Nemci so svoje bencinske zaloge spravili v samo Postojnsko jarmo misleč, da do tam ne seže partizanska roka. In to bencinsko skladišče so še dobro zastražili, da se ne bi kaj pripetilo. Pred glavnim vhodom so postavili močno stražo, stranski vhod pa je bil zaprt z dvemi težkimi železnicimi vratimi in debelim zidom.

Pravijo, da nobena stvar ni tako skrita, da ne bi postala očita in tako je prišla vest o skrivnem bencinskem skladišču na uho tudi partizanom. Tačaj se je javilo 18 borcov-prostovoljcev iz Vojkove brigade in pod vodstvom obveščevanca Toma so se dne 22. aprila odpravili na nevarno in težko pot, v Postojnsko jarmo. Tomo, najdržnejši izmed vseh, mi je po končani akciji žarečega obraza pripovedoval:

»Okoli osme ure zvečer smo krenili proti Postojni in okrog 12. ure po čudovitih stezah in poteh prispeli do stranskega vhoda v bencinsko skladišče. Deset tovarišev sem postavil v zasedo in na stražo, osem pa nas je odšlo na delo. S seboj smo imeli vse priprave, da bi čim bolj uspešno odpirali vrata in vsi smo hodili bosi, da nas ne bi stražar zavohal in alarmiral ostalih. Toda vse naše prizadevanje je bilo zamarn in nazadnje smo morali s krampi razbiti vrata. Pri drugih se je poročalo isto. Potem

pa smo prišli do največje zapreke, do debelega zida. Po tistem se ni dalo, pa smo razbili še tega. Vstopili smo v ogromno skladišče, kjer je bilo 12 vagonov bencina. Stražar nas še ni začutil in si je pred vratimi žvižgal neko ljubavno melodijo.

»Tovariši, na delo. Minerji minirajte, ostali pa bomo navrtali sode.«

V začetku je šlo skoraj neslišno. Že je nvrstan prvi sod. Toda takoj sem uvidel, da tako ne pridevo nikamor in da se do jutra ne bo natekelo dovolj bencina po tleh, da bi potem začigli. Kot da se nas je polotila neka besnos, smo pričeli razbijati sode in dragocena tekočina se je razlivala po tleh.

Tedaj pa so se odprla vrata in dva rafala iz brzostrelke in ročna bomba sta nas prekinila tik pred ciljem.

Kaj sedaj? Ali hitro naprej iz jame ali v skladišče in tvegati, da se vjememo v past?«

»Tovariši, nazaj!«

Skočili smo nazaj, bencina je bilo že do kolena, in začigli. Celo skladišče se je na mah razsvetlilo, vrata so se odprla drugič.

Nazaj nisem več gledal, kajti če bi ostal še nekaj trenutkov, bi bilo po meni.

Ko smo prišli na varnò, so nam veliki ogjeni zublji in močne detonacije oznanjale popolen uspeh naše akcije. Škoda je milionska!«

Skojevec Janko je izgubil nogo

Partizan je bil kot vsak drugi. Janko je bil skojevec, priljubljen med tovariši tretjega bataljona, kakor mnogi drugi dobri tovariši. Po se je zgodilo ono veliko, strasno.

Prešernovci so pregnali številčno močnejše SS-ovce, ki so se zmanjšali v večje postavljanje položaje naše brigade na Žirovskem vrhu. Janko je bil sredi najbuješke borbe v prvih vrstah — kot po navoru. Toda mi se vratal to pot iz borbe kot po navoru — razigran, žarečih oči in poln zadovoljstva, da je izvršil svojo največjo dolžnost. To pot je obležal na najbolj izpostavljenem položaju. Nič krikniti ni utegnil, ko mu je mina spremnila nogo v krvavo kepo, ki je visela samo na dveh kožnih krupah od njega. Janko ni padel v nezavest. Sredi najbuješke grmenja mitrometrov in krogel se je privil stokajč k zemlji. Priskočila sta tovariša Žagar in Lenart, si naložila ranjenca na ramena in ga spravila v zaklon, na to pa v ambulanto. Ko so bili izven ogna pravi Janko: »Daj, vzemi nož in odrezil, in pokaže politkomisarju bingljajočo krvavo nogo. In tako se je zgodilo. Sam Janko, bled od močnega krvavejega je tolazil okoli stoječe: »Ab kaj ko bo svoboda, bomo tudi labko brez noge še mnogo koristili...«

Kakor plamen prehaja Jankoovo junastvo od borca do borca in postaja vse silnejše in svetlejše. Ta ogenj junastva bo kmalu spremenil v pepel vse, kar je gnilega in izdajalskega na okrvavljenih tleh slovenske zemlje.

(Partizanski dnevnik 18. X. 1944)

Iz naših krajev

Hobovše - Cerkljansko

Dne 30. decembra 1944 je ZSM priredila miting. Dvorana je bila nabito polna ljudstva, čeprav so v naši bližini ves dan divjale hude borbe med Vojkovo brigado in Nemci, ki so hoteli vdreti na Cerkljansko. Ko so se zvečer pojavili v dvorani Vojkovci, ki so se vsi utrujeni in lačni, a vendar počni živahnosti vrnili s položajev, kjer so se ves dan junaško držali, je zavladalo med ljudstvom veliko nadušenje. Nepopisno je bilo splošno veselje, ko se je izvedelo, da so morali Švabi bežati čez Idrijco. Vse se je smejal: »Lanskó leto so naši partizani brodili Idrijco, ko je bila najbolj mrzla, letos pa so jo brodili Švabi s tako naglico, da si bodo to dobro zapomnili.« Lep miting je bil to. Politični govor je imel politkomisar Vojkove brigade tov. Lenart. Ljudstvo je z zanimanjem sledilo celotnemu programu. Ob zaključku so tovarišice razdelile med borce božična darila.

Naši ljudje so silno hvaležni juškim borcem Vojkove brigade, ki so obvarovali naše domove pred Švabskimi zvermi. Zaupanje ljudstva v našo vojsko je neomajno.

Ladica

Gorenjska za našo vojsko

Dasi je večji del Selško-poljanskega okraja pasiven in ne pridelava niti toliko, da bi pošteno preizvel svoje ljudi, je ljudstvo tod okoli močno zavedno in iz dneva v dan dokazuje svojo ljubezen do naroda in njegovih borcev. Samo v mesecu decembru so prebivalci tega okraja dali za NOV 335 glav živine v živi teži 98.112 kg, 59 prašičev v živi teži 6660 kg, 89.740 kg krompirja, 23.189 kg žita, 2710 kg moke, 4520 kg fižola, kaže in ješprenja, ter 16.479 kilogramov zelja in repe. Poleg tega je prebivalstvo darovalo 1300 kosov oblike, 907 kosov perila, 160 rjuh in odee, 85 parov čevljev in 16 nahrbtnikov.

(Nadaljevanje na 8. str.)

Tako je skromno zaključil tovariš Tomo, tretnek še pomislil, če je mogoče kaj pozabil, in mirno vlekel svoj čik kot da je vso noč prespal in se ne bi nič zgodilo.

Sadowski Tadek-Tomo je po rodu Poljak, star 22 let. Je izredno bister in predrezen ter vedno čaka, kje bi kako »ušpičil«. Ko je izbruhnila poljsko-nemška vojna, se je kot prostovoljec boril proti Nemcem in ko je videl, da je Poljska izgubljena, je odšel v Rusijo. Po enoletnem bivanju v Rusiji je odšel na Češko kot tovarniški delavec. Od tu pa se mu je zahotel naprej in je odšel delat v Nemčijo. Ko je videl, kakšen je resnični nemški »raj« za delavca, se je pritihopal v Francijo, kjer pa so ga Nemci zaprli kot špion. Toda hrabri Tomo je po štirih dneh pobrisal na Koroško. Kmalu je dobil vezo s partizani in se jim je priključil, 15. marca 1943.

Tovariš Tomo je zelo nemirnega duha in večkrat menjava kraje prebivanja. Partizani je že na Koroškem, na Dolenjskem in sedaj tu na Primorskem. Najbolj mu »ležijo« sabotažne akcije, ki jih izvaja z velikopoteznostjo in predzravnostjo neustrašnega borca za boljšo bodočnost delovnega ljudstva.

Srečko

(Partizanski dnevnik, 1. maja 1944)

Ognjeni krst pionirjev brigade »Ratitovec«

Ko je pred Železniki divjala srdita borba, ko so borce škofovskoga odreda hrabro odbijali napade sovražnika, ki je skušal prodreti v Železnike, tudi pionirji brigade »Ratitovec« niso ostali ravnodušni. Opravljali so nujne kurirske posle, nekaj posebno hrabrih pa je bilo junaško ob strani borcev odreda ter se z njimi ramo ob rami borili. Pred kratkim so dobili nekaj pušk in so pionirji Blaž, komisar pionirske brigade »Ratitovec«, pionir Ljubo, načelnik štaba, pionir Ante, komandant I. bataljona, tovariš Damjan, komandir I. čete I. bataljona, vsi iz pionirske brigade »Ratitovec« krepko držali svoj položaj v prvi borbeni liniji pred Železniki. Postrelili so nad 150 nabojev municije in to le, če so sovražnika videli. Niso ustrašili sovražnih krogel, ki so kakor roji brencali okoli njihovih glav, saj je ena komandirju Damjanu prestrelila titovko; hrabro so vztrajali na položaju. Štiri ure so krepko napadali bežeče sovražnike, ter s tem dokazali svojo udarno moč in edino željo, da bi že enkrat smeli sodelovati v pravi borbi. Po borbi so ponosno korakali ob strani komandanta odreda kapetana Blaža skozi vas. Prebivalstvo Železnikov je z vso pravico lahko ponosno na to mladino, na te pionirje — junake, posebno še, ko jim je komisar brigade »Ratitovec« prvi potrdil vest o porazu belogardistov z besedami: »Spet smo jih — to so tekli!« Potem je sledila slovesnost...

Za nepopisno hrabrost naših pionirjev v boju 4. februarja 1945 ob prilikah poskusa vdora sovražnika iz Selca v Železnike je štab škofovskoga odreda takoj po borbi podelil odlikovanje — spominske slike našega velikega vodje maršala Tita pionirjem: pionirju Blažu, komisarju brigade »Ratitovec«, pionirju

Ljubu, načelniku štaba brigade »Ratitovec«, pionirju Antiju, komandantu I. bataljona brigade »Ratitovec«, pionirju Damjanu, komandirju I. čete I. bataljona — v znak priznanja njihovemu junashtvu. Slike so imele na zadnji strani posvetilo štaba odreda s podpisom komandanta in politkomisarja odreda.

Komandant škofovskoga odreda kapetan Blaž je izročil spominske slike hrabrim pionirjem z besedami: »Prav iz srca, ne kakor malim otrokom, temveč

kakor mož napram možem vam izražam naše največje občudovanje, ko ste se kot pravi hrabi boriči borili v prvi borbeni liniji ter vzdržali v hudi bitki. V spomin in priznanje Vam poklanjam slike našega hrabrega maršala Tita. Navdušeni smo nad tako junaško mladino ter vam od srca čestitamo!«

Nato so ostali mali pionirji — junaki na večerji v štabu odreda.

Lojze Batič

(Partizanski dnevnik, 10. II. 1945)

ANEKDOTA

»Partizanski dnevnik«

Sedeli smo v topli sobi in pregledovali literaturo. Zunaj je vlekla burja in beli oblaki so se kopičili nad gorami. Nenadoma je pred vratim zaropotalo; zaslišali smo korkare in pasji lajež. Vrata so se počasi in previdno odprla. Vsi smo dvignili glave in se nasmehnili majhni deklici v dolgem krilcu, z očetovimi ali bratovimi čevlji, ki nas je začudeno gledala. Bila je Katrica od sosedovih terenskih.

»Kaj pa je, Katrica?«

»Po poročila sem prišla.«

»Pa tako zgodaj?«

Nasmehnila se je in ni vedela, kaj reči. Pa smo jo poučili, da se naš list imenuje »Partizanski dnevnik« in ne poročila. Vedro je prikimala in odnesla cel šop listov...

Zopet smo sedeli pri mizi in zunaj je ležal sneg. Zopet štokljanje, pasji lajež in vrata so se odprla.

»Kaj pa danes, Katrica?«

»Poročila...« je pričela in zaredila, ker smo se zasmajali.

»Kako, Katrica?«

»Partizanski dnevnik,« je takoj popravila in se nasmehnila, češ vali še ne znam.«

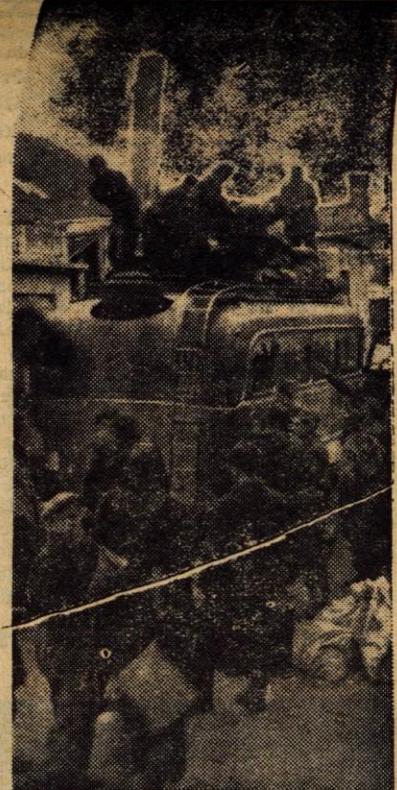
Gledali smo za njo, kako je gaza po snegu, majhna, da je skorodzginila v njem.

Vsak dan je prišla Katrica in bogove, koliko »Partizanskih dnevnikov« je odnesla.

Tako rompa »Partizanski dnevnik« v vasi in mesta, na vsakem koraku naletijo nanj. Prinaša nam novice iz vseh bojišč, pripoveduje o junashtvih naših fantov, objavlja odloke in jih razlagajo, prinaša slike, za vsa kogar nekaj. Vsi povprašujejo po njem, vsi se trgajo zanj in vsi ga težko pričakujemo.

Na temeljih tega preprostega dnevnika bo mogočno vstal velik in bogat časopis, ki bo v svobodi še naprej pripovedoval, kako je bilo takrat, ko so ga morali čez drn in strn prenašati kurirji, da je razveselil svobodoželjne Slovence.

David

»Korjera« je dvakrat dnevno vozila med Cerknem in Spod. Tribušo

Iz naših krajev

(Nadaljevanje s 7. str.)

Vozniki so za našo vojsko prestopovljeno opravili 1400 ur, dekleta pa pri šivanju in pranju 2270 ur. V zadnjem mesecu je bilo mobiliziranih okrog 300 tovarišev, izmed katerih je bilo veliko prostovoljcev. V bojičnih praznikih so samo v tem okraju darovali za našo vojsko 1400 paketov z živili, cigaretami, prepečencem in priboljški.

Kljub temu da je ljudstvo izčrpano, je bilo razen vsega tega razdeljenih še okrog 15.000 obrokov hrane.

Vse te številke dovolj zgovorno dokazujejo, kaj zmoreta zavednost in ljubezen.

(Partizanski dnevnik, 17. I. 1945)

Šebrelje

V dobi tekmovanja je tudi naša vas marsikaj prispevala za našo vojsko. Dali smo 7334 kg krompirja, 957 kg žita, 5540 kg sadja, 1136 kg korenja, 280 kg zelja, 145 kg fižola, 430 kg mesa, 23 glav goveje živine, 7 telet, 4000 kg sena, 35 kg svežega masla, 250 kg slanine in 62 kg salam. Naši vozniki so za razne edinice prepeljali 260 stotov blaga, naše gospodinje pa so dale marsikatero kosiló in večerjo lačnim tovarišem. Vsi vse za našo junaško vojsko! Zavedajmo se: kar damo naši vojski, damo sami sebi.

Rudi Finžgar, organizator in tekmovavec na prvih medvojnih smučarskih tekmah 20. in 21. jan. 1945 v Cerknem

Spored osrednjih prireditiv v Cerknem

V počastitev 20. obletnice množične vstaje Primorske in ustanovitve XXXI. divizije in Vojkove brigade bodo v Cerknem, v nekdanji partizanski prestolnici Primorske, naslednje prireditve:

V soboto, 7. 9. ob 11. uri slavnostna seja občinske skupščine Idrija v Cerknem,

po seji otvoritev novega mostu čez Cerknico,

ob 17. uri odkritje grobnice,

ob 20. uri partizanski miting sredi Cerknega, ki ga prireja igraška skupina IX. korpusa.

V nedeljo, 8. 9. ob 6. uri budnica

ob 9.00 uri zbor brigad in odredov ter podelitev odlikovanj brigadam,

ob 10.00 slavnostni govor Jožeta Borštnarja, nekdanega komandanta IX. korpusa.

Po slavnosti bo poseben odbor zbiral podpise z naslovi nekdanjih borcev 31. divizije.

Razen tega bodo po okoliških vseh raznih mitingih in prireditvah že v soboto, 7. 9. popoldne in zvečer, ko bodo prišle tja kolone z imeni nekdanjih partizanskih enot.

mali oglasi • mali oglasi

prodam

Prodam štirikraktni skuter nemške znamke Heinkel-Turist — 175 klub. metrov. — Povprašati pri Krej, Kranj, Stara cesta 13 - priljeve levo 3231

Ugodno prodam dobro ohranjen osebni avto Škoda letnik 58, tipa 445. — Naslov v oglasnem oddelku 3303

Prodam 450 kosov monta opeke. Jože Černivc, Žeje 4, Duplje 3309

Prodam moped ali zamenjam za 125 ccm, lahko starejši tip. — Naslov v oglasnem oddelku 3310

Ugodno prodam strešno opako iz gline. — Viktor Demšar, Šenčur 243 3311

Prodam usnjeno obleko za motorista srednje postave s čelado in rokavicami. — Visoko 52 3317

Prodam malo rabljeno, zelo dobro ohranjen Fiat Zastava 750 po ugodni ceni. Poizvedbe na oglasnem oddelku ali po telefonu Š. Skofja Loka 260 3318

Ugodno prodam dobro ohranje no kompletno krožno žago z 4 m stezo in vozičkom, 10 kv. metrov gladko obdelanega hotaveljskega kampa (ciklop) za oblaganje zidu ter 130 kosov monte 12. — Škofja Loka, Mlinška 2 3319

kupim

Kupim prašiča težkega od 60 do 80 kg. — Bertoncelj, Godešič Št. 52, Šk. Loka 3320

ostalo

Dne 31. avgusta se je izgubila od zabitice do Sv. Duha ženska črna jakna. — Oddati Sv. Duh 5 3312

Veletrgovina »Živilas« Kranj, Ti- tor trg 5, sprejme v začasno za poselitev delavca-upokojenca za pomočna dela v trgovini »Bistra« Strazišče in »Izbira« Kranj. — Prijave sprejema personalna služba podjetja 3269

Gostinsko in trgovsko podjetje Central Kranj obvešča, da je adaptiralo prostore gostilne ZLA- TA RIBA, ki spet redno obratuje. Izbrane pižafe. Specialiteta: domača žolca in morske ribe 3293 Za varstvo otroka v določan- skem času iščem žensko (lahko upokojenka). Ostalo po dogovoru. — Vidmar, Kranj, Titov trg 25 3296

Cenjenim gostom sporočamo, da bo gostilna Benedik in Stražišču od 3. do 14. sept. — zaprta. 3313

Avtomobilisti! Pridite si strojno upogniti vaše platnice. Peric, Naklo 3314

Iščem starejše kmečko dekle za pomoč starejši ženski. Nudim stanovanje. Naslov v oglasnem oddelku 3315

Ob nesreči, ki nas je prizadel na zahvaljujemo vsem gasilcem, dobrim sosedom, vaščanom in vsem, ki so nam kakorkoli pomagali. Vsem in vsakemu posebnemu laskrnu hvala! — Družina Praprotnik, Brezje 3316

Nujno iščem sobo in kuhinjo za dobo 2 let. — Ponudbe poslati pod »Vnaprej plačljivo« 3321

Izgubili se je pes na ime Ajka plenilne barve s črnim plačlem z rodovalnikom. — Kdor ga najde,

Izdaja in tiska CP »Gorenjski tisk«, Kranj, Koroska cesta 8. Tekoči račun pri NB v Kranju 607-11-1-135. Telefoni: glavni in odgovorni urednik, uredništvo in uprava 21-90, 24-75, 28-97. Naročnina: letna 1300, mesečna 110 dinarjev. Cenę posameznih številk: ponedeljek - 30 din, sobota 20 din. Mali oglasi: za naročnike 20, za nenaročnike 30 din beseda.

VIKTOR GOLOSOVSKI
Želim verjeti

30

V ponedeljek sem odcpljal do uredništva. Vasili Fjodorovič je še vedno nadomeščal glavnega urednika. Suhoporno sem mu poročal o rezultatih skupnih sestankov z bravič in mu predložil list z vprašanjimi in predlogi našega občinstva. Odrinil je list, vzdihnil in dejal z otožnim glasom:

»Vse to je lepo in čudovito, toda povej mi, kaj naj storim s tem pismom? Ignorirati ga ne morem. Tega se najbrž zavedaš! Reagirati

se simejci. Mar se ne zavedaš, da si naš list spravil v neroden po-

ljan. Ne razumem, sem mirno odgovoril. »Vi, Vasili Fjodorovič, sem predstavitev o tej zadevi. Ko bi se potrudili pa pozaniali za to, reči, da ne gre za škandal in me ne bi tako nenašoma-

pa brez pogojno poklicani v Moskvo. Tako najbrž ne veste, da sem se povoril s prvim sekretarjem oblastnega komiteja partije tovarisem Stepanom Martinovičem Zenenkom in tudi on ne pripisuje

mi je, da sem lahko v mestnem listu objavil oglas in se tako pove-

bil le vedel, kako zaskrbljen sem bil zate. Če bi se tega zavedal, ne bi stal pred menoj in se režal kakor tele vratom!«

Nisem se hotel pomiriti:

Toda takoj po vrnitvi Bočarova, mu bom povedal, kako ste

moj mi je odgovoril, vendor sem medtem že odšel skozi vrata. Močno sem zardel. Občutek, da sem mu pošteno vrnil, me je

naj ga vrne proti nagradi. Žeje 6 3322

Trgovina GALANTERIJA, Kranj, Prešernova 14, je odprta neprekinjeno od 7. do 19. ure. Cenjenim strankam se priporočamo. Trgovsko podjetje Elita, Kranj 3323

Ugodno prodam dobro ohranjen osebni avto Škoda letnik 58, tipa 445. — Naslov v oglasnem oddelku 3303

Prodam 450 kosov monta opeke. Jože Černivc, Žeje 4, Duplje 3309

Prodam moped ali zamenjam za 125 ccm, lahko starejši tip. — Naslov v oglasnem oddelku 3310

Ugodno prodam strešno opako iz gline. — Viktor Demšar, Šenčur 243 3311

Prodam usnjeno obleko za motorista srednje postave s čelado in rokavicami. — Visoko 52 3317

Prodam malo rabljeno, zelo dobro ohranjen Fiat Zastava 750 po ugodni ceni. Poizvedbe na oglasnem oddelku 3310

Ugodno prodam dobro ohranje no kompletno krožno žago z 4 m stezo in vozičkom, 10 kv. metrov gladko obdelanega hotaveljskega kampa (ciklop) za oblaganje zidu ter 130 kosov monte 12. — Škofja Loka, Mlinška 2 3319

Prodam usnjeno obleko za motorista srednje postave s čelado in rokavicami. — Visoko 52 3317

Prodam malo rabljeno, zelo dobro ohranjen Fiat Zastava 750 po ugodni ceni. Poizvedbe na oglasnem oddelku 3310

Ugodno prodam dobro ohranje no kompletno krožno žago z 4 m stezo in vozičkom, 10 kv. metrov gladko obdelanega hotaveljskega kampa (ciklop) za oblaganje zidu ter 130 kosov monte 12. — Škofja Loka, Mlinška 2 3319

Prodam usnjeno obleko za motorista srednje postave s čelado in rokavicami. — Visoko 52 3317

Prodam malo rabljeno, zelo dobro ohranjen Fiat Zastava 750 po ugodni ceni. Poizvedbe na oglasnem oddelku 3310

Ugodno prodam dobro ohranje no kompletno krožno žago z 4 m stezo in vozičkom, 10 kv. metrov gladko obdelanega hotaveljskega kampa (ciklop) za oblaganje zidu ter 130 kosov monte 12. — Škofja Loka, Mlinška 2 3319

Prodam usnjeno obleko za motorista srednje postave s čelado in rokavicami. — Visoko 52 3317

Prodam malo rabljeno, zelo dobro ohranjen Fiat Zastava 750 po ugodni ceni. Poizvedbe na oglasnem oddelku 3310

Ugodno prodam dobro ohranje no kompletno krožno žago z 4 m stezo in vozičkom, 10 kv. metrov gladko obdelanega hotaveljskega kampa (ciklop) za oblaganje zidu ter 130 kosov monte 12. — Škofja Loka, Mlinška 2 3319

Prodam usnjeno obleko za motorista srednje postave s čelado in rokavicami. — Visoko 52 3317

Prodam malo rabljeno, zelo dobro ohranjen Fiat Zastava 750 po ugodni ceni. Poizvedbe na oglasnem oddelku 3310

Ugodno prodam dobro ohranje no kompletno krožno žago z 4 m stezo in vozičkom, 10 kv. metrov gladko obdelanega hotaveljskega kampa (ciklop) za oblaganje zidu ter 130 kosov monte 12. — Škofja Loka, Mlinška 2 3319

Prodam usnjeno obleko za motorista srednje postave s čelado in rokavicami. — Visoko 52 3317

Prodam malo rabljeno, zelo dobro ohranjen Fiat Zastava 750 po ugodni ceni. Poizvedbe na oglasnem oddelku 3310

Ugodno prodam dobro ohranje no kompletno krožno žago z 4 m stezo in vozičkom, 10 kv. metrov gladko obdelanega hotaveljskega kampa (ciklop) za oblaganje zidu ter 130 kosov monte 12. — Škofja Loka, Mlinška 2 3319

Prodam usnjeno obleko za motorista srednje postave s čelado in rokavicami. — Visoko 52 3317

Prodam malo rabljeno, zelo dobro ohranjen Fiat Zastava 750 po ugodni ceni. Poizvedbe na oglasnem oddelku 3310

Ugodno prodam dobro ohranje no kompletno krožno žago z 4 m stezo in vozičkom, 10 kv. metrov gladko obdelanega hotaveljskega kampa (ciklop) za oblaganje zidu ter 130 kosov monte 12. — Škofja Loka, Mlinška 2 3319

Prodam usnjeno obleko za motorista srednje postave s čelado in rokavicami. — Visoko 52 3317

Prodam malo rabljeno, zelo dobro ohranjen Fiat Zastava 750 po ugodni ceni. Poizvedbe na oglasnem oddelku 3310

Ugodno prodam dobro ohranje no kompletno krožno žago z 4 m stezo in vozičkom, 10 kv. metrov gladko obdelanega hotaveljskega kampa (ciklop) za oblaganje zidu ter 130 kosov monte 12. — Škofja Loka, Mlinška 2 3319

Prodam usnjeno obleko za motorista srednje postave s čelado in rokavicami. — Visoko 52 3317

Prodam malo rabljeno, zelo dobro ohranjen Fiat Zastava 750 po ugodni ceni. Poizvedbe na oglasnem oddelku 3310

Ugodno prodam dobro ohranje no kompletno krožno žago z 4 m stezo in vozičkom, 10 kv. metrov gladko obdelanega hotaveljskega kampa (ciklop) za oblaganje zidu ter 130 kosov monte 12. — Škofja Loka, Mlinška 2 3319

Prodam usnjeno obleko za motorista srednje postave s čelado in rokavicami. — Visoko 52 3317

Prodam malo rabljeno, zelo dobro ohranjen Fiat Zastava 750 po ugodni ceni. Poizvedbe na oglasnem oddelku 3310

Ugodno prodam dobro ohranje no kompletno krožno žago z 4 m stezo in vozičkom, 10 kv. metrov gladko obdelanega hotaveljskega kampa (ciklop) za oblaganje zidu ter 130 kosov monte 12. — Škofja Loka, Mlinška 2 3319

Prodam usnjeno obleko za motorista srednje postave s čelado in rokavicami. — Visoko 52 3317

Prodam malo rabljeno, zelo dobro ohranjen Fiat Zastava 750 po ugodni ceni. Poizvedbe na oglasnem oddelku 3310

Ugodno prodam dobro ohranje no kompletno krožno žago z 4 m stezo in vozičkom, 10 kv. metrov gladko obdelanega hotaveljskega kampa (ciklop) za oblaganje zidu ter 130 kosov monte 12. — Škofja Loka, Mlinška 2 3319

Prodam usnjeno obleko za motorista srednje postave s čelado in rokavicami. — Visoko 52 3317

Prodam malo rabljeno, zelo dobro ohranjen Fiat Zastava 750 po ugodni ceni. Poizvedbe na oglasnem oddelku 3310

Ugodno prodam dobro ohranje no kompletno krožno žago z 4 m stezo in vozičkom, 10 kv. metrov gladko obdelanega hotaveljskega kampa (ciklop) za oblaganje zidu ter 130 kosov monte 12. — Škofja Loka, Mlinška 2 3319

Prodam usnjeno obleko za motorista srednje postave s čelado in rokavicami. — Visoko 52 3317

Prodam malo rabljeno, zelo dobro ohranjen Fiat Zastava 750 po ugodni ceni. Poizvedbe na oglasnem oddelku 3310

Ugodno prodam dobro ohranje no kompletno krožno žago z 4 m stezo in vozičkom, 10 kv. metrov gladko obdelanega hotaveljskega kampa (ciklop) za oblaganje zidu ter 130 kosov monte 12. — Škofja Loka, Mlinška 2 3319

Prodam usnjeno obleko za motorista srednje postave s čelado in rokavicami. — Visoko 52 3317

Prodam malo rabljeno, zelo dobro ohranjen Fiat Zastava 750 po ugodni ceni. Poizvedbe na oglasnem oddelku 3310

Ugodno prodam dobro ohranje no kompletno krožno žago z 4 m stezo in vozičkom, 10 kv. metrov gladko obdelanega hotaveljskega kampa (ciklop) za oblaganje zidu ter 130 kosov monte 12. — Škofja Loka, Mlinška 2 3319

Prodam usnjeno obleko za motorista srednje postave s čelado in rokavicami. — Visoko 52 3317

Prodam malo rabljeno, zelo dobro ohranjen Fiat Zastava 750 po ugodni ceni. Poizvedbe na oglasnem oddelku 3310

Ugodno prodam dobro ohranje no kompletno krožno žago z 4 m stezo in vozičkom, 10 kv. metrov gladko obdelanega hotaveljskega kampa (ciklop) za oblaganje zidu ter 130 kosov monte 12. — Škofja Loka, Mlinška 2 3319

Prodam usnjeno obleko za motorista srednje postave s čelado in rokavicami.

Trasa še ni dokončno izbrana

Razgovor o variantah izgradnje nove ceste, ki bo Kranj povezala z novim letališčem v Brnikih

V pondeljek so se v Kranju sešli domači urbanisti in projekti, predstavniki republiškega sekretariata za urbanizem in komunalne zadeve ter funkcionarji kranjske občinske in ljubljanske okrajne skupščine, da bi se pred izdelavo dokončnega načrta O ZAZIDAVI SEVERNEGA DELA MESTA IN UREDITVI CESTNEGA OMREŽJA pogovorili o nekaterih pomembnih vprašanjih, ki so se pojavila pri izdelavi osnutkov tega načrta.

Najprej je bilo na dnevnem redu vprašanje ureditve tako imenovane »prometne osnove« mesta, ki jo sestavljajo ceste - vpadnice. V zvezi s tem bo potrebno zgraditi več novih cestič, le ne obstojče ceste prenoviti ali obnoviti. Predvsem bo nujno s širokim cestniščem povezati avtomobilsko cesto oziroma Kranj z novim letališčem v Brnikih, in prav o tem predlogu, ki so ga v dveh varlantah (trasiranja ceste) podali urbanisti, so na sestanku največ razpravljal. Prva varianca predvideva, naj bi se nova cesta pravokotno odcepila od Blejske pri Stošičevi ulici, nato pa tekla mimo nebotičnika, pri čemer naj bi se vse do Primskovega kar se da najbolj držala sedanje Ceste Staneta Žagarja. Druga varianca je dražja zaradi rušenja nekaterih hiš, vendar je sprejemljivejša od prve, ker bo tam cesta lahko ravna in širša, razen tega pa bo imela na obeh straneh možnost še nadaljnega širjenja. Od Blejske ceste naj bi se odcepila tam, kjer je sedaj gostilna »Lovec«. Naprej bi jo spomljal med kinom »Center« in Kokljivo hišo — prek podjetja »Vino-pivo«, ki ga bo treba seveda porušiti, pod Prešernovim gajem, do Kokre pa nad Zontarjevim vrtom, kjer bi bilo treba porušiti še eno hišo. Tudi na Klancu — preden bi na drugi strani Kokre prišla na polje — bi bilo treba podpreti nekaj hiš, kar bi stroške izgradnje veliko povečalo, zato se je ob proučevanju variante razvila zelo živahnina razprava. Nekateri so menili, da bi bilo primernejše, če bi potekala milino kina »Center« prek vrtov in igrišča šole »Franceta Prešerena« (igrilče bi šoli lahko zgradili drugje — v neposredni bližini stavbe) v rahlem zavodu na Klanec, pri čemer bi bilo seveda nekaj hiš obsojenih na rušenje; drugi pa so se ogrevali za traso brez zavoda pri umikanju novi telefonski centrali, ki jo gradi nasproti Prešernovemu gaju. V tem primeru bi šla cesta prek »Vinapiv« in Zontarjevega vrtu na Klanec, kar bi terjalo rušenje dveh vil, ki stojita kakih 50 metrov pod Prešernovim gajem.

Dogovorili so se, naj urbanisti pred izdelavo dokončnega načrta, o katerem bodo kasneje razpravljali še občinska skupščina in zbor volivcev, upoštevajo širše področje smeri za to cesto. Proučijo naj, katera varianca bi bila sprejemljivejša glede na najvažnejša faktorja pri izgradnji — čim cenejši odkup hiš, ki bi jih bilo potrebno porušiti na posamezni trasi, in ne preveč »impozanten« viadukt prek Kokre, ki bi stroške prav tako zelo povečal.

Na sestanku so se okvirno tudi dogovorili, da bo stalna galerija del kiparja Dolinarja na Zontarjevem vrtu, če bo sprejeta varianca izgradnje ceste prek travnika pod Prešernovim gajem, kjer je bil prvotno zamišlen prostor za stalno galerijo izdelkov likovne umetnosti. — J. Z.

Sport ● Sport

Pred slovenskim mladinskim prvenstvom v atletiki

V nedeljo, 8. septembra, bo na novem stadionu v Kranju republikansko atletsko prvenstvo za starejše mladince in mlajše mladinke. Tekmovanje bo precej zanimivo, saj se bodo za naslove slovenskih prvakov pomerili najboljši mladi atleti, ki se, posebno v letosnjem letu, že zelo dobro uveljavljajo tudi v članski konkurenči. Nastopili bodo vsi najboljši, razen Zunterja in Podmilščakove, ki bosta v tem času verjetno tekmovala za državno reprezentanco na balkanskih igrah.

Uvrstitev na kranjskem tekmovanju bo seveda glavni kriterij za sestavo slovenske mladinske reprezentance za nastop na »kupu republik«, ki bo 5. in 6. oktobra v Sarajevo.

Najzanimivejše discipline dopoldanskega sporeda, ki se bo začel ob 9. uri, bodo tek na 100 m, kjer se pričakujejo dvoboje med domačinom Marjanom Galjom in Protičem, višina (skakal bo slovenski rekorder Vivod iz Češke), 400 m (dvoboj med Kranjanom Klečem in mladinskim reprezentantom SFRJ Verbičem) in 1500 m, kjer bo morda nastopil eden najboljših evropskih mladincov na tej progi Drago Zunter.

Popoldne (začetek ob 15. uri) si bo zanimivo ogledati met kladiva (nastopa slovenski članski prvak Bukovec) in tek na 200 m (repreza teka na 100 m in 800 m, kjer bo verjetno zanimiv troboj Zunter, Verbič, Kleč).

Organizator AK Triglav se marljivo pripravlja na tekmovanje, strokovnjaki pa pričakujajo veliko borbo v posameznih disciplinah in precej dobre rezultate.

M. Jeza

Republiška odbojkarska liga, Jesenice : Fužinar 1:3

Medtem, ko je bila za nedeljo predvidena prva tekma v okviru republiške ženske lige med Jesenicami in Triglavom iz Kranja odpovedana, je bila odigrana v nedeljo dopoldne na Jesenicah prva tekma republiške lige med moškima ekipama Jesenic in Fužinara z Raven. Bolj vigrani gostje, ki so že vnaprej računali na zmago, so zanesljivo zmagali, zlasti ker domače moštvo ni bilo popolno. Premageli so Jesenice s 3:1 (8:15, 15:9, 15:7). — U.

Tako kvalitetne tovrstne prireditve, kot je bil nedeljski ljubljenski motokros, pri nas doslej še ni bilo. Da je bilo blizu 15 tisoč gledalcev zadovoljnih, so poskrbeli odlični tekmovavci s sovjetskim vozačem GLIGORIEVIM (letos je na svetovnem prvenstvu

osvojili tretje mesto v kategoriji 250 ccm) ter Avstrijcem KLEROM in SCHNEDLOM (dvakrat avstrijski prvak in osmi na lanškem svetovnem prvenstvu v kategoriji 500 ccm) na celu. Z držno voziljo v tekmovanju mopedistov je navdušil tudi enogni Avstrijec Walter LAURER (na sliki), ki je v obeh stekih razen enega prehitel vse tekmece za cel krog. Drugouvrščni ZUPIN je na 6 kilometrov dolgi proggi zaostal za njim celo minuto in 16 sekund. — Kot zanimivost naj povemo, da je znani avstrijski tekmovavec JOSL pred dirko pravilno napovedal, da bodo med prvimi petimi v kategoriji 250 ccm trije Rusi in dva Avstrijca.

Kolik je promet na mestnem področju Kranja

KRANJ — Projektično podjetje je v pondeljek na mestnem področju Kranja organiziralo šteje prometnih vozil, ker pri izdelavi urbanističnega programa nujno potrebuje tudi analizo stanja sedanjih prometnih tokov. Stete je ob pomoči kranjskih dijakov izvedlo Cestno podjetje, ki bo do konca tedna izdelalo tudi statistično analizo zbranih podatkov.

Ti podatki bodo bržas pokazali maksimalno stanje prometa na cestah I. in II. reda ter občinskih cestah in poteh, ker je znano, da je na mestnem področju Kranja ob ponedeljkih največji promet, ki okrog prvega še bolj naraste, razen tega pa je sedaj obdobje, ko se največ tujih turistov vraca z dopustov. Podatke so zbirale posebne kontrole na 15 števnih mestih, kjer je evidentirana avtomobilskog, motorne in kolesarskega prometa trajalo 18 ur — od 5. do 23. ure. Ob končku — ko gredo delavci na delo oziroma se njega vračajo — so kontrolna mesta okreplili, tako da bodo podatki povsem točni. — Medtem ko Cestno podjetje s svojo službo redno vsako leto analizira stanje prometnih tokov na cestah prvega reda, pa je bilo štete prometa na ostalih cestah in mestnih ulicah to pot prvič izvedeno. — Z.

Vreme je bilo naklonjeno

Turistično društvo v RATEČAH je letosnji tradicionalni PASTIRSKI REJ, predviden za 14. avgust, preložilo za 14. dñ. Ceprav je ves zadnji teden deževalo, so starejši Ratečani obetali za nedeljo lepo vreme. Niso se zmotili. Ob 13. uri je odšla iz Rateč povorka. Na desetih okrašenih vozilih se so peljali vaščani v narodnih nošah. V areni skakalnic se je zbral blizu 500 domačinov ter domačih in tujih gostov, ki so sporedu z zanimaljnim sledili. Medtem ko so prikazale predice člšenje in prednje volne, so pastirji prikazali nekdanji običaj odhoda živine v planine in njeno vrnilje s planine. Nato je sledila »tekma« krav-

mlekaric v oddaji mleka in zmagovavka je prejla venec okrog vrata. Razen starih pastirskeh in planarskih običajev so dopolnili PASTIRSKI REJ s kulturnimi nastopi. Razen že pozname rateške folklore je zaplesala tudi pionierska folklorna skupina, ki je še posebno navdušila. Petje in veselje poskočne viže pastirjev, ki so igrali za ples, so privabljali na plešišče mlado in staro. Posebnost letosnjega PASTIRSKEGA REJA so bile pristne domače jedi, ki so jih pripravili Ratečani sami in po katerih so posebno tuji radu posegali. — U.

Koroški Slovenci navdušili Hrušičane

Prisvetno društvo »Bilka« iz Bilčovske na Koroškem, ki je pravnovalo lani 50-letnico svojega obstoja, ima tesne stike s Svobodo Hrušica. Že lansko leto so gostovali pevci iz Bilčovske na Hrušici. V soboto zvečer pa so priredili v domu družbenih organizacij samostojen pevski koncert. Moški in mešani pevski zbor sta zapela 18 koroških narodnih pesmi. Hrušičani, ki so to pot dvorano povsem napolnili, so koroške pevce toplo nagradile, saj tako pristno zapeto koroško narodno pesem le malokdaj slišijo. 32 gostov iz Bilčovske je uvodoma pozdravil predsednik Svobode Hrušica tov. Kavalar, za sprejem na Podkorenškem sedlu in z godbo na pihala na čelu pred domom na Hrušici in za polnoštivalen obisk pa se je zahvalil predsednik PD Bilčovske tov. Ogris. Koncert, ki je bil za Hrušičane lepo doživitev, je sledil kulturno-družabni večer in v prijetnem razpoloženju so le prehitro minevale ure obiska. — U.

Splitski Jadran je edini tako močan, da mu lahko že vnaprej napovedujemo prvo mesto. Ljubljana (800 bonifikacijskih točk) ter Mladost (600) in Mornar (600) se bodo potegovali za naslednjena tri mesta. Kranjski Triglav (400) računa na 5. mesto, za izpad pa se bodo »borili« Jug (400), Partizan (200) in Jadran-Hercegovci (200).

Kranjski plavavci so zadnji dve leti obakrat zasedli tretje mesto.

Tokrat se bodo morali verjetno zadovoljiti z mestom v spodnji polovici. Mladosti in Mornarju so sicer enakovredni, vendar zaostanek 200 točk precej pomeni. — Ljubljana je bila lani še peta, letos pa se je s prihodom nekaterih kvalitetnih plavavcev močno okreplila, tako da lahko računa na 2. mesto.

V finalu ekipe državnega prvenstva bo olimpijski program disciplin. Disciplinam polfinala bodo dodali še 1500 m prosti in 400 m mešano za moške ter 200 m mešano za ženske, razen tega pa bodo plavali obe štafeti. Za triglavane pomenujo dodatne discipline močno okrepitev še posebno za moško vrsto, ki tu nabere precej točk.

Ekipa 9 plavavcev in 6 plavavk Triglava je že v soboto odpotovala v Split, da bi pred prvenstvom dva dni trenirali še v morski vodi. Ženska vrsta je letos močno oslabljena, ker nastopa brez Kobiljeve, ki je bila lani steber ekipe. Glavno breme bo tokrat na Bogatajevi, ki bo moral kar šestkrat na start, Mihelčeva pa petkrat. V moški vrsti tokrat ne bosta nastopala Milan Košnik in Brandner. Namesto njiju bosta temovala brata Levčnik, ki sta novinci v moštvu. Med moškimi bo od Krančanov imel največ dela Vlado Brinovec, ki bo nastopal v šestih disciplinah, njegov brat Peter pa v štirih.

L. S.

Temeljite priprave pred novim šolskim letom

Tokrat še seminar za prosvetne delavce

Tržič, 4. septembra — Jutri zvezcer se bo tu končal seminar za prosvetne delavce, ki ga je na pobudo družbeno-politične organizacije obč. svet za šolsko leta 1963/64.

Seminar se je pričel v pondeljek 20. avgusta in je zelo intenziven, saj imajo prosvetni delavci, ki so razdeljeni v dve skupini, predavanja dovolne in popoldne. Za vsako skupino traja seminar dva dni.

Organizatorji so za seminar za prosvetne delavce pripravili ne le obsežen, temveč tudi vsebinsko bogat program. S seminarjem so želeli udeležence, da podobne se podrobnejše seznamiti z nekaterimi novostmi in značilnostmi, ki jih je prinesla naša nova ustava. O tem govorita predavanja o ustavnih vprašanjih in družbeno-političnem sistemu v novi ustavi. Če ta tematika ni takoj neposredno povezana s šolskim delom, pa je nujno poznavanje nujno potrebno sluhernemu prosvetnemu delavcu, pa so nadaljnja predavanja, ki so bila oz. bodo na tem seminarju, tudi za delavca, ki je še v počasnem delu na delu.

Na seminarju so predavanja za delavce, ki so vredni za delavca.

Na seminarju so predavanja za delavce, ki so vredni za delavca.

Na seminarju so predavanja za delavce, ki so vredni za delavca.

Na seminarju so predavanja za delavce, ki so vredni za delavca.

Na seminarju so predavanja za delavce, ki so vredni za delavca.

Na seminarju so predavanja za delavce, ki so vredni za delavca.

Na seminarju so predavanja za delavce, ki so vredni za delavca.

Na seminarju so predavanja za delavce, ki so vredni za delavca.

Na seminarju so predavanja za delavce, ki so vredni za delavca.

Na seminarju so predavanja za delavce, ki so vredni za delavca.

Na seminarju so predavanja za delavce, ki so vredni za delavca.

Na seminarju so predavanja za delavce, ki so vredni za delavca.

Na seminarju so predavanja za delavce, ki so vredni za delavca.

Na seminarju so predavanja za delavce, ki so vredni za delavca.

Na seminarju so predavanja za delavce, ki so vredni za delavca.

Na seminarju so predavanja za delavce, ki so vredni za delavca.

Na seminarju so predavanja za delavce, ki so vredni za delavca.

Na seminarju so predavanja za delavce, ki so vredni za delavca.

Na seminarju so predavanja za delavce, ki so vredni za delavca.

Na seminarju so predavanja za delavce, ki so vredni za delavca.

Na seminarju so predavanja za delavce, ki so vredni za delavca.

Na seminarju so predavanja za delavce, ki so vredni za delavca.

Na seminarju so predavanja za delavce, ki so vredni za delavca.

Na seminarju so predavanja za delavce, ki so vredni za delavca.

Na seminarju so predavanja za delavce, ki so vredni za delavca.

Na seminarju so predavanja za delavce, ki so vredni za delavca.

Na seminarju so predavanja za delavce, ki so vredni za delavca.

Na seminarju so predavanja za delavce, ki so vredni za delavca.

Na seminarju so predavanja za delavce, ki so vredni za delavca.